

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ
Fakulta aplikované informatiky
Obor: Bezpečnostní technologie, systémy a management

Budoucnost bezpečnostního prostředí

Autor: Ondřej Partl

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky
Ústav elektroniky a měření

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Ondřej Partl**
Osobní číslo: **A18397**
Studijní program: **N3902 Inženýrská informatika**
Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Budoucnost bezpečnostního prostředí**
Téma práce anglicky: **The Future of the Security Environment**

Zásady pro vypracování

1. Pojedejte o bezpečnostní futurologii z hlediska vývoje bezpečnostního prostředí.
2. Analyzujte současné bezpečnostní prostředí z pohledu České republiky.
3. Proveďte analýzu aktuálních prognóz vývoje bezpečnostního prostředí.
4. Vypracujte komparaci aktuálních bezpečnostních prognóz.
5. Specifikujte možné vlivy vývoje bezpečnostního prostředí na Českou republiku.

Rozsah diplomové práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. EICHLER, Jan. Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století. Praha: MO ČR, AVIS, 2006. 304 s. ISBN 80-7278-362-2.
2. POTŮČEK, M. Poznávání budoucnosti jako výzva. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2011. 154 s. ISBN 978-80-246-1897-5.
3. National Security Strategy of the United States of America. Washington DC: The White House, 2017. p. 68.
4. Supreme Allied Commander Transformation, Intelligence Sub-Division. The Future Security Environment [online]. 2007, [cit. 2019-11-10]. Dostupné z: <<http://www.bits.de/NRANEU/nato-strategy/ACTFutureSecurityEnvironmentFirstEdition.pdf>>.
5. Strategic Foresight Analysis 2017. USA: NATO, Allied Command Transformation, 2017. 88 p.
6. Strategic Trends Programme. Global Strategic Trends – Out to 2045. United Kingdom: Ministry of Defence UK, Development, Concepts and Doctrine Centre (DCDC), 2014. p. 202.
7. Framework for Future Alliance Operations. USA: NATO, Allied Command Transformation, 2015. 80 p.
8. Global Trends to 2035: Geopolitics and international power [online]. Brussels: European Parliamentary Research Service (EPRS), 2017. ISBN 978-92-846-1493-6. p. 116.
9. VALOUCH, Jan, HROMADA, Martin. Bezpečnostní futurologie. 1. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. 146 s. ISBN 978-80-7454-621-1.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jan Valouch, Ph.D.
Ústav bezpečnostního inženýrství

Datum zadání diplomové práce: 9. prosince 2019
Termín odevzdání diplomové práce: 29. května 2020

doc. Mgr. Milan Adámek, Ph.D.
děkan

Ing. Milan Navrátil, Ph.D.
ředitel ústavu

Ve Zlíně dne 9. prosince 2019

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně, dne : 12.08.2020

Ondřej Partl, v.r.
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato diplomová práce pojednává o tématu bezpečnostní futurologie z hlediska bezpečnostního prostředí a jeho vývoje. Úvodní část práce představuje analýzu současného bezpečnostního prostředí České republiky. Tyto informace jsou doplněny rozbohem a komparací aktuálních prognóz vývoje bezpečnostního prostředí. Stěžejní výstup práce tvoří specifikace možných vlivů vývoje bezpečnostního prostředí na Českou republiku.

Klíčová slova: bezpečnost, bezpečnostní prostředí, bezpečnostní situace, futurologie, prognózy

ABSTRACT

This diploma thesis deals with the topic of security futurology in terms of security environment and its development. The introductory part presents an analysis of the current security environment of the Czech Republic. This information is supplemented by analysis and comparison of current forecasts of security environment development. The main output of this work is the specification of possible impacts of security environment development on the Czech Republic.

Keywords: security, security environment, security situation, futurology, forecast

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval svému vedoucímu práce Ing. Janovi Valouchovi, PhD. za poskytnutí tématu, odborné vedení, užitečné připomínky, trpělivost a čas, který mi dal při tvorbě mé diplomové práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a přítelkyni za pomoc a podporu po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná práce diplomové práce a verze elektronická odevzdaná do IS/STAG jsou totožné.

„Největších úspěchů jsme dosáhli při prognózách minulosti.“

Jiří Žáček

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 BEZPEČNOSTNÍ FUTUROLOGIE	12
1.1 BEZPEČNOST	13
1.1.1 Vnitřní bezpečnost	14
1.1.2 Vnější bezpečnost.....	15
1.2 BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ.....	15
1.3 HISTORIE BEZPEČNOSTNÍ FUTUROLOGIE.....	15
1.4 KODAŇSKÁ ŠKOLA	16
1.5 VÝZNAM A OBLASTI BEZPEČNOSTNÍ FUTUROLOGIE	17
1.5.1 Bezpečnost zdraví	17
1.5.2 Osobní bezpečnost	17
1.5.3 Potravinová bezpečnost.....	17
1.5.4 Environmentální bezpečnost	18
1.5.5 Ekonomická bezpečnost.....	19
1.5.6 Politická bezpečnost.....	20
1.5.7 Bezpečnost společenství.....	20
1.5.8 Vojenská bezpečnost	20
1.6 SHRNUÍ.....	21
2 BEZPEČNOSTNÍ PROGNÓZY.....	22
2.1 TYPY PROGNÓZ	22
2.1.1 Krátkodobé prognózy	23
2.1.2 Střednědobé prognózy.....	23
2.1.3 Dlouhodobé prognózy	23
2.2 PROGNÓZOVÁNÍ	24
2.2.1 Metodologie prognózování	25
2.3 SHRNUÍ.....	26
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	27
3 ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY ..	28
3.1 OBRANNÁ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY	28
3.1.1 Východiska obranné politiky	28
3.1.2 Základy obrany České republiky	29
3.1.3 Realizace	34
3.2 VNĚJŠÍ BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČR	34
3.2.1 Terorismus.....	34
3.2.2 Cizí moc	38
3.2.3 Neřízená migrace	39
3.3 VNITŘNÍ BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČR.....	40

3.3.1	Extremismus.....	40
3.3.2	Organizovaný zločin	42
3.3.3	Přírodní hrozby.....	43
3.3.4	Antropogenní hrozby	44
3.3.5	Energetické, surovinové a průmyslové hrozby	45
3.4	KYBERNETICKÝ PROSTOR.....	47
3.4.1	Kybernetická kriminalita.....	47
3.4.2	Podvodná jednání	48
3.4.3	Mravnostní kyberkriminalita.....	49
3.4.4	Trestné činy proti autorskému právu.....	49
3.4.5	Hacking	49
3.4.6	Kybernetický terorismus	50
3.4.7	Hrozby a rizika vyplývající pro ČR	51
3.5	SHRNUTÍ.....	53
4	ANALÝZA PROGNOZ BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	54
4.1	DLOUHODOBÝ VÝHLED PRO OBRANU 2035	55
4.1.1	Očekávané bezpečnostní prostředí	55
4.1.2	Implikace pro rozvoj vojenských schopností	57
4.1.3	Potřebné požadavky	58
4.2	NÁRODNÍ STRATEGIE KYBERNETICKÉ BEZPEČNOSTI ČESKÉ REPUBLIKY NA OBDOBÍ LET 2015 AŽ 2020.....	59
4.2.1	Vize	59
4.2.2	Principy	60
4.2.3	Hlavní cíle	60
4.3	BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ – SEKTOROVÁ ANALÝZA A IMPLIKACE PRO OZBROJENÉ SÍLY ČR 2019	61
4.3.1	Politický sektor.....	61
4.3.2	Enviromentální sektor	63
4.3.3	Societální sektor	64
4.3.4	Vojenský sektor.....	65
4.3.5	Ekonomický sektor.....	66
4.4	BEZPEČNOST V ROCE 2020 S VÝHLEDEM DO ROKU 2050	67
4.5	EUROPEAN SECURITY STRATEGY - A SECURE EUROPE IN A BETTER WORLD	69
4.5.1	Hrozby	69
4.5.2	Cíle	71
4.6	WHITE PAPER ON THE FUTURE OF EUROPE	72
4.6.1	Scénář 1 – Pokračování	73
4.6.2	Scénář 2 – Nic než jednotný trh	73
4.6.3	Scénář 3 – Ti, kteří chtějí více, dělají více.....	73
4.6.4	Scénář 4 – Pracuj méně, ale více efektivně.....	74
4.6.5	Scénář 5 – Dělat mnohem více společně.....	74
4.7	OBRANNÁ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY	75

4.8	WORLD POPULATION PROSPECTS THE 2015 REVISION	76
4.9	SHRNUTÍ.....	77
5	KOMPARACE AKTUÁLNÍCH BEZPEČNOSTNÍCH PROGNÓZ.....	78
5.1	PROGNÓZOVANÉ POZITIVNÍ TRENDY	84
5.2	SHRNUTÍ.....	84
6	MOŽNÝ VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR.....	85
6.1	VOJENSKÁ BEZPEČNOST	85
6.2	EKONOMICKÁ BEZPEČNOST	85
6.3	POLITICKÁ BEZPEČNOST	86
6.4	SOCIÁLNÍ BEZPEČNOST	87
6.5	KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST.....	87
6.6	IMPLIKACE PRO ČESKOU REPUBLIKU	88
6.7	SCÉNÁŘ 1 - EVROPSKÁ UNIE.....	89
6.8	SCÉNÁŘ 2 - USA – RUSKO – ČÍNA	91
6.9	SCÉNÁŘ 3 - VELKÝ BRATR.....	92
6.10	SHRNUTÍ.....	94
	ZÁVĚR	95
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	96
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	101
	SEZNAM TABULEK	102

ÚVOD

Diplomová práce na téma budoucnost bezpečnostního prostředí se zabývá problematikou aspektů, které ovlivňují stav bezpečnostního prostředí. Téma je popisováno z pohledu bezpečnostní futurologie, což je přirozenou lidskou potřebou – zajímat se o budoucnost. Snaha o předpovídání budoucnosti zůstala dodnes.

V první části diplomové práce jsou rozebrány teoretické oblasti bezpečnostní futurologie. Je zde popsána historie, vysvětlena bezpečnost jako taková, popsán význam a důležité oblasti bezpečnostní futurologie. Následně jsou popsány různé přístupy k tématu spolu s Kodaňskou školou, která má významný přesah až do současnosti. Dále jsou rozebrány prognózy, metodologie prognózování a různé typy prognóz, což je výstupem tohoto vědního oboru.

Druhá část je věnována praktické části, která začíná analýzou stavu bezpečnostního prostředí České republiky. Vychází z analyzování strategických a koncepčních materiálů a dokumentů, které jsou základním kamenem v oblasti bezpečnosti státu. Tyto dokumenty udávají jasné směry, kterými se Česká republika má řídit například při obraně státu v různých dalších oblastech.

Následným bodem praktické části je analýza prognóz bezpečnostního prostředí, ať už z pohledu České republiky, tak globálního. Je vybráno několik publikací a prognóz od českých, ale i zahraničních autorů, které jsou rozebrány a popsány. Z tohoto bodu se pak vychází v dalších částech práce, kdy jsou tyto prognózy komparovány z několika hledisek.

Cílem práce je seznámit čtenáře s tématem bezpečnostní futurologie, ale i zpracovat výsledky jednotlivých prognóz a odhalit nejpravděpodobnější hrozby, které mohou ovlivnit bezpečnostní prostředí, ale i různé pozitivní trendy, které právě díky hrozbám a včasné predikci, mohou nastat. V neposlední řadě je cílem i odhalení možných vlivů na vývoj bezpečnostního prostředí České republiky v rámci autorovi metaprognózy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 BEZPEČNOSTNÍ FUTUROLOGIE

Už od prvopočátku lidstva doprovází lidský rod snaha o předvídaní budoucnosti. První prognostické studie můžeme datovat 400 let před naším letopočtem. Spis *Prognostika* podle dochovaných informací sepsal Hippokrates. Nebo například dílo *De Republica* v roce 370 před naším letopočtem od Platóna.

V každém časovém období lidstva můžeme nalézt tyto prognostická studia, které předpovídaly možný výhled do budoucnosti a od kterých se klíčoví řídicí činitelé mohli orientovat a díky nim mohli i případně reagovat na nadcházející události [1].

Postupem času se tyto činnosti předpovídající budoucnost staly vědním oborem. Tyto předpovědi je ovšem nutné dělit, jelikož existuje široké spektrum prognóz týkajících se mnoha různých oblastí.

Bezpečnostní futurologie je tedy věda, která se zabývá stavem bezpečnostního prostředí v budoucnosti. Předmětem zkoumání je primárně bezpečnost lidstva a hlavní činností je následné vytváření prognóz, které se týká především vývojem lidstva s ohledem na bezpečnost.

Cílem je pomocí metod a vědeckých poznatků zpracovávat možné scénáře vývoje bezpečnostní situace. Pomocí nich se dají rozpoznat budoucí hrozby, připravit strategie, rozhodovací procesy a v neposlední řadě připravit krizové plány, což je možné vidět v tabulce č. 1. Základním předpokladem těchto prognóz je jejich srozumitelnost [1].

Tabulka 1 - Význam a přínos bezpečnostní futurologie [1], upravil Partl, 2020

1. Tvorba bezpečnostních prognóz.
2. Identifikace budoucích hrozeb.
3. Identifikace příčin a kořenů současných a budoucích problémů.
4. Podpora pro stanovení strategií udržitelnosti a rozvoje.
5. Aktivizace společnosti proti budoucím ohrožením.
6. Podpora rozvoje a výstavby výkonných prvků bezpečnostního systému.
7. Podpora tvorby bezpečnostní politiky.
8. Podpora rozhodovacích procesů v oblasti bezpečnosti.
9. Stimulace myšlení a diskuse o možné budoucnosti.
10. Tvorba bezpečnostních teorií.

Ve 21. století je možno se setkat s mnoha možnými vývoji. A to skoro v každé oblasti. Například v ekonomické, sociální, ekologické, finanční či vojenské. Pro všechny platí, že jejich stav může ovlivnit bezpečnost kteréhokoliv mocenského uskupení.

1.1 Bezpečnost

Pojem bezpečnost může být chápán různě. Jeho důležitost je ovšem stejná ve všech odvětvích. Těmi například jsou:

- politologie,
- sociologie,
- psychologie,
- ekonomie,
- medicína,
- ekologie,
- strojírenství,
- informatika,
- atd.

Definice bezpečnosti je nejednoznačná: „*Bezpečný je ten, kdo není vystaven nebezpečí, popřípadě ochraňuje před nebezpečím*“ [4].

Podle slovníku je tento pojem vymezen jako bezstarostný, klidný či nemající starosti [4].

Jelikož pro každou sféru se termín *bezpečnost* vztahuje k nějaké hrozbě, musí se vymezit pojmy jako například ekonomická bezpečnost, vojenská bezpečnost, ekologická bezpečnost atd. Pro každou tuto oblast jsou jiné nebezpečí, rizika či hrozby, není možné tedy přesně definovat, co bezpečnost znamená bez přesné specifikace daného okruhu.

Z hlediska objektu se rozlišuje i bezpečnost na:

- vnější,
- vnitřní.

Kvůli rozdílným pohledům na pojem bezpečnost se doporučuje definovat „*bezpečnost jako stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby pro objekt (zpravidla národní stát, popř. i mezinárodní organizaci) a jeho zájmy a tento objekt je k eliminaci stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při ní spolupracovat*“ [3].

1.1.1 Vnitřní bezpečnost

Ve slovním spojení se slovem bezpečnost je nutné brát slovo *vnitřní* jako něco, co se týká určitého celku jako například státu, společnosti popřípadě i osoby. Nejčastěji vnitřní bezpečnost je užitá v souvislosti týkající se státu. V dnešní době i mezinárodních uskupení jako Evropská unie apod.

Vnitřní bezpečnost je stav, kdy politickou činností dochází k zajištění mírového soužití uvnitř daného objektu/celku. Jsou zmírňovány či eliminovány hrozby, které ohrožují objekt. To může být například vysoká kriminalita, korupce, organizovaný zločin či extremistické trestné delikty.

Cílem je vnitřní mír a svobodný život občanů v právním státě. K tomu dochází rovnováhou, kdy na jedné straně je obrana před nebezpečím a zajištění základních potřeb pro lidskou existenci a na straně druhé svobodné prostory a individuální rozvoj společnosti.

1.1.2 Vnější bezpečnost

Oproti vnitřní bezpečnosti se vnější bezpečnost zajímá o situaci mimo daný objekt. Nejčastěji je zde uvedena mezinárodní politika a vztahy národů nebo také mezinárodních uskupení.

Vnější bezpečnost je tedy stav, kdy jsou opět eliminovány či zmírňovány hrozby pocházející mimo daný objekt. Cílem je stabilní mírové prostředí v daném objektu i za cenu použití eliminace vnějších hrozeb.

1.2 Bezpečnostní prostředí

„Bezpečnostní prostředí je charakterizováno státy, mezinárodními organizacemi případně dalšími subjekty a jejich vzájemnými relacemi a aktivitami významnými z hlediska bezpečnosti. Jedná se o prostor, na němž dochází nebo může docházet k ohrožování národních zájmů státu (nebo aliancí států) nebo jiných chráněných hodnot“ [4].

Bezpečnostní prostředí se tedy nemusí vztahovat jen vůči státům, ale i mezinárodním uskupením, jejichž zájmy jsou podobné. Například bezpečnostní prostředí Evropy, USA či bezpečnostní prostředí NATO. Obecně lze ale říci, že vnější prostředí ovlivňuje bezpečnostní politiku jak už zmíněného státu tak i například právě mezinárodních uskupení.

Úroveň bezpečnosti státu se odehrávají převážně vně státních hranic, kde se střetávají zájmy různých aktérů na poli mezinárodních vztahů. A vlivem těchto působení dochází právě ke změnám úrovně bezpečnostního prostředí [4].

1.3 Historie bezpečnostní futurologie

V roce 1943 americký politolog Karl Ossip Flechtheim definoval první charakteristiky futurologie. V této definici bylo zahrnuto několik bodů jako například [1]:

- plánování,
- projekce budoucnosti,
- definování cílů.

Fleischtheim vycházel z několik základních stanovisek:

- každá prognóza má svůj význam, i ta sebevíc kontroverzní či nejasná,
- změny v budoucnosti jsou většinou předvídatelné,

- vývoj světa je dynamický,
- v každé změně lze nalézt alespoň částečně základní struktury [1].

Futurologie a případně i ta bezpečnostní se tedy datuje od 40. let dvacátého století. Vytvořená futurologická studia v této době sloužila převážně pro účely samotným prognostikům.

V 60. letech už je futurologie považována za vědní obor a začínají vznikat první futurologické organizace [1]:

- Peace Research Institute (Oslo, 1959) [1],
- World Future Society (Washington, 1966) [1].

Po 70. letech dvacátého století byl vývoj futurologie doslova globálním. Existovala Světová federace pro studium bezpečnosti, ve které působili přední futurologové z celého světa.

Začíná se uplatňovat výpočetní technika pro simulaci modelových situací a výpočet různých pravděpodobností a hledání optimálních řešení [1].

1.4 Kodaňská škola

Copenhagen Peace Research Institut neboli COPRI je pracoviště, kde v roce 1985 vznikl výzkumný bezpečnostní program nazývaný jako tzv. Kodaňská škola. Jedná se o stěžejní milník v bezpečnostní futurologii. Tento výzkumný bezpečnostní program přispíval k rozvoji bezpečnostních studií hlavně v 90. letech dvacátého století. Některé přístupy a metody jsou ovšem používány dodnes [1].

Začíná se prosazovat, že tradiční vojenská bezpečnost se stává méně důležitou. Oproti tomu jsou uvažované hrozby nevojenského typu. Například, že existenční hrozbou pro stát je ztráta suverenity a existenční hrozbou pro společnost a jedince je ztráta identity [1].

Charakteristické pro Kodaňskou školu bylo také zavedení nových základních pojmů:

- referenční objekt - objekt, který je ohrožen,
- sekuritizující aktér – prvek, který definuje/charakterizuje nebezpečnost či bezpečnostní hrozbu,
- funkční aktér – prvek, který rozhoduje v rámci dané struktury,
- sektory bezpečnosti,

- existenční hrozby [1].

1.5 Význam a oblasti bezpečnostní futurologie

Pro lidstvo je jedním z nejpochoptitelnějších výstupů prognostiky zcela jistě předpovídání budoucnosti. Bezpečnostní futurologie se snaží řešit otázky týkající se bezpečnosti. Jak udržet lidskou bezpečnost? Tyto palčivé otázky globálního charakteru lze převést na rizika současného světa [2].

1.5.1 Bezpečnost zdraví

Ohrožení lidského zdraví je jedním z klíčových bodů a rizik dnešní společnosti. Bude se čelit výskytu nových ale i současných chorob, které budou ohrožovat vývoj lidského zdraví. V současnosti aktuálním tématem je výskyt nového koronaviru. V budoucnu lidstvo bude čelit čím dál tím více těmto novým virům, ale vadit bude i vzrůstající počet chorob metabolismu a s tím spojený globální růst obezity [2].

1.5.2 Osobní bezpečnost

Stěžejním bodem této bezpečnosti, od které se bude většina věcí odvíjet je nezastavitelný růst světové populace. Cena lidského života každým dnem klesá. S tím i spojená úroveň života ve světě. Osobní bezpečnost tedy v budoucnu zcela jistě bude nejzávažnějším problémem spolu s potravinovou a environmentální bezpečností [2].

1.5.3 Potravinová bezpečnost

Potravinové zdroje s nárůstem světové populace budou stoupat. S tím vystává ovšem problém kvalitativní, kdy s rostoucím množstvím nebude možné držet úměrnou kvalitu potravin. V rozvojových zemích bude naopak značný nedostatek potravinových zdrojů. Formou výzkumu se bude cílit ke snižování spotřeby pomocí metabolických pochodů a zpomalováním trávicích procesů. Do té doby bude silná apelace ke snížení plýtvání s potravinami [2].

1.5.4 Environmentální bezpečnost

Ve 21. století dojde k silnému tíhnutí k environmentálnímu myšlení. Globální oteplování, zhoršení kvality ovzduší, vod, značný pokles lesního fondu, tání ledovců a mnoho dalších témat, které se budou muset řešit.

Hlavním bodem bude nezastavitelný růst CO₂ v ovzduší. Do současné doby nikde není vědecky podložena lineární závislost koncentrace oxidu uhličitého v ovzduší v závislosti s klimatickými změnami. S tím vyvstanou ovšem i hrozby nejenom z tohoto procesu samotného, ale i uchopení problému environmentálními společnostmi, které se začnou mnohdy stáčet až k environmentalistické posedlosti. Lidstvo si projde značným vývojem k posunu ke snížení zatížení planety. Všechny tyto faktory, která lidská společnost může ovlivnit, budou důležitým tématem.

Ničení vodních zdrojů bude jedním z nich. Tento problém může ještě více ovlivnit environmentální bezpečnost, že už za několik let nebude muset být řešitelná. S tím budou spojené problémy s rostoucím počtem požárů lesů a snižováním lesního fondu nejen lidskou rukou, ale i působením lesních škůdců [2].

Environmentální bezpečnost zahrnuje širokou škálu provázaných témat, které jsou skoro z veškerých oblastí života (viz obr. 1).

Obrázek 1 – Oblasti environmentální bezpečnosti [3], upravil Partl, 2020

Jako definici je brán stav, kdy ekologický systém a společnost jsou ve vzájemně trvalém udržitelném působení. K přírodním zdrojům mají přístup všichni jednotlivci a společnost disponuje takovými mechanismy, které mají za cíl adekvátně zmírnit či eliminovat krize, které souvisejí s environmentálním prostředím [3].

1.5.5 Ekonomická bezpečnost

Ekonomická bezpečnost prolíná veškeré další oblasti týkající se bezpečnosti. Je to stav, kdy je vyčleněno dostatečné množství financí k chodu státu. Protože veškerá bezpečnostní opatření závisí na ekonomice. Proto je ekonomická bezpečnost jednou z klíčových oblastí.

Také je to oblast závisající na globálním růstu světové populace. Témata týkající se nezaměstnanosti, migrace nebo i radikální snižování počtu obyvatel budou mezi prvními body, které v budoucnu vyvstanou.

S nástupem a neustálým vývojem moderních technologií budou ubývat pracovní pozice. Ty budou nahrazeny roboty. Tato skutečnost bude mít za následek vzrůst nezaměstnanosti a ve větších aglomeracích se počítá s prudkým nárůstem bezdomovectví.

Cílená migrace bude jedním z řešení k zajištění částečné ekonomické stability. V budoucnosti pak povede ke zlepšení cílené využívání mimo planetárních zdrojů [2].

1.5.6 Politická bezpečnost

V souvislosti s předešlými skutečnostmi, které mohou nastat, hrozí špatný vývoj v mezinárodní politické bezpečnosti, která se může dotknout i politiky vnitrostátní. V té bude nutné hledat rovnováhu mezi uspokojováním osobních potřeb, sociálních potřeb a chudobou.

To se pak bude odvíjet i v mezinárodní politice, kdy pak bude důležitá vyváženost mezi zeměmi z pohledu bohatství [2].

1.5.7 Bezpečnost společenství

Primární faktor této oblasti jsou lidská práva. Tato skutečnost se bude odvíjet v předcházení humanitárních katastrof. Bude docházet ke konfliktům etnickým i kulturním. A to hlavně díky značným rozdílům mezi západní a východní společností. Bude nutné usilovat o dodržování základních pravidel vzájemné lidské existence a tolerance [2].

1.5.8 Vojenská bezpečnost

Celá řada opatření vedoucí k připravenosti čelit hrozbám po stránce vojenské. Tuto oblast si už většinou nevymezuje každý stát jednotlivě (např. NATO). V rámci této bezpečnosti se může rozlišovat, zdali se jedná o vojenskou bezpečnost vně území či uvnitř. S ohledem na tento fakt se potom může jednat například o vojenské konflikty, způsoby vedení boje až po přípravu vojsk atd. Většinu úkolů z této oblasti plní ozbrojené síly daného státu.

Uvedené dělení je velice důležité pro zaměření prognostických činností v bezpečnostní futurologii. Klasifikace převážně vychází z Kodaňské školy a některé další přístupy tohoto bezpečnostního programu jsou v dnešní době v oblasti bezpečnosti stále aktuální.

1.6 Shrnutí

Bezpečnostní futurologie je vědní obor zabývající se bezpečností vzhledem k vývoji lidstva. Prvopočátky tohoto oboru jsou dochovány už několik desítek let před naším letopočtem. Od tohoto data si tato oblast prošla mnohým vývojem a nyní je již považována za samostatnou vědní disciplínu.

Důležitým krokem byl vznik tzv. Kodaňské školy. Tento program přispíval k rozvoji bezpečnostní futurologie. Termíny jako referenční objekt, sekuritizující aktér apod. jsou používány stále. To platí i pro některé metody a přístupy. Proto se považuje Kodaňská škola za důležitý milník ve vývoji bezpečnostní futurologie.

Cílem je, co nejvíce předpovědět možné varianty v budoucnosti. Základním pilířem pro tyto činnosti jsou prognostické studie a činnosti. Vše vychází z vědecky podložených údajů a statistik.

Pro relevantnost informací je ovšem nutné dělení, které opět vychází z Kodaňské školy. Máme několik oblastí bezpečnosti – vojenská, ekonomická, sociální, environmentální, společenství, osobní, politická a potravinová.

Díky výsledkům bezpečnostní futurologie je pak možné adekvátně reagovat na bezpečnostní hrozby a situace v budoucnosti.

2 BEZPEČNOSTNÍ PROGNÓZY

Účel bezpečnostních prognóz je systematické zkoumání, predikování a předpovídání bezpečnostní situace v dané oblasti nebo objektu. Podle terminologie z Kodáňské školy – předpovídání bezpečnostní situace vůči referenčnímu objektu. Veškeré prognózování musí být založeno na aplikaci vědeckých metod. Což jsou především bezpečnostní analýzy, statistiky apod. Ty musí být kvalitativně a pravdivě zpracovány s využitím vlastních zkušeností a to hlavně chyb (vlastních, cizích). K tomuto se využívají statistické, informační a jiné vědní disciplíny [2].

Není přesně definovaná jednotná metodika, ve státním ani v soukromém sektoru, bezpečnostních prognóz, proto jsou prognózy tohoto typu velmi složitou disciplínou.

Úspěšnost prognóz úzce souvisí s „šířkou“ objektu, na který je prognóza zaměřena. Myšleno tak, že prognóza zaměřena na bezpečnost referenčního objektu typu lokální společnosti, bude přesnější než prognóza týkající se bezpečnostní situace v Evropě [2].

2.1 Typy prognóz

Jedním z nejdůležitějších faktorů bezpečnostních prognóz je čas. Ten je možný dělit jako minulost, současnost a budoucnost. Z něhož vyplývají naše zkušenosti a znalosti. Na základě času se musí ještě bezpečností prognózy zabývat časovými a pohybovými studii, jelikož jsou ve výsledku velmi důležité časové horizonty bezpečnostních prognóz [2].

Ty jsou pak dělitelné na:

- krátkodobé,
- střednědobé,
- dlouhodobé [2].

2.1.1 Krátkodobé prognózy

Jak název napovídá, jsou to prognózy zaměřené na velmi krátký časový úsek a to zpravidla do jednoho roku. Základem je stanovení krátkodobé bezpečnostní předpovědi. A cílem je okamžité přijetí efektivních opatření [2].

2.1.2 Střednědobé prognózy

Oproti krátkodobé prognóze jsou tyto s výhledem na budoucích 3 až 5 let. Vyžadována je bezpečnostní analýza, na jejímž základě je zpracován plánovací dokument. Tento typ prognóz je například používán se záměrem budoucí výstavby bezpečnostního systému, od kterého se vyžaduje fungování po delší časový úsek [2].

2.1.3 Dlouhodobé prognózy

Dlouhodobé prognózy jsou vytvářené v rozsahu 5 - 10 let. Využívané jsou především pro plánování budoucího vývoje. Například pro zakládání nových firem a společností.

V bezpečnostní oblasti se těmito prognózami zabývají instituce jako Europol, Interpol, NATO, Policejní presidium, Ministerstvo obrany apod. Prognózovací činnost je zde stavěna primárně na vědecké činnosti. Ta musí fungovat dobře, jinak je tvorba prognóz nemyslitelná. Prediktivní funkce je jednou z nejdůležitějších. Protože každá vědní disciplína touto funkcí disponuje a je to součástí objevování a zpřesňování procesu.

Důležitým bodem je odlišování vědeckých predikcí od výsledků běžných prognostických činností. Ty totiž mnohdy nesnesou náročnost vědecké argumentace [2].

Druhým důležitým faktorem pro bezpečnostní prognózy je, kromě času, faktor prostoru. Což definuje pro jaký referenční objekt je prognóza vytvořena. Je nutné znát prostor, pro který má být prognóza realizovaná. Aplikačními prostředími pro bezpečnostní futurologii jsou:

- státy,
- regiony,
- oblasti,
- společnosti,
- skupiny,

- odvětví,
- instituce,
- objekty,
- vesmír [1].

2.2 Prognózování

Ve všech sférách společnosti je možné se setkat s prognózováním. Ale jednoznačná definice není. Nejvíce jsou shodné interpretace, kdy je prognózování označeno jako věda o postupech, zákonech a metodách v souvislosti s předvídáním [2].

Předpovědi o budoucnosti můžeme nazývat prognózou, jestliže splní několik kritérií:

- Nemůže být zcela ověřena pravdivost v době pronesení.
- Musí být časově a prostorově určitá.
- Použité metody lze zpětně prověřovat.

Nedojde-li ke splnění některých z těchto kritérií, nemůže být předpověď brána jako vědecká, nýbrž jako pouhá předpověď nevědeckého charakteru [2].

Důležitou věcí je zde vymezení termínů:

Metodologie prognózování

Používání určitých metod a principů prognózování. Aby došlo k určitému formátu prognóz.

Metody prognózování

Soubor pravidel, které se dodržují při tvorbě prognózy. Těmito způsoby jsou dosahovány cíle teoretické či praktické dané prognózy [2]. Hlavními principy jsou:

- verifikace,
- komplexnost,
- systémovost,
- nepřetržitelnost,
- koordinovanost,
- zaměření,

- stanovení podmínek,
- determinovanost,
- stochastičnost,
- efektivnost,
- kvantifikace,
- dynamičnost [2].

2.2.1 Metodologie prognózování

Definice pro vědecky používané metody je různá. Ale většinou se využívají tyto dělení:

- A) Statistické – extrapolace a dotazování na názor.
- B) Analytické – statistické, matematické a verbální metody.
- C) Historické – využívání historické filozofie a historických dat s využitím v prognózování [2].

Jiný systém dělení vypadá takto:

- A) Universální metody – brainstorming, expertní panel, participativní metody, index stavu budoucnosti.
- B) Strukturální metody – systémová perspektiva, morfologická analýza a strom významnosti, kormidlo budoucnosti, analýza křížového účinku, textová analýza, rozhodující technologie.
- C) Procesuální metody – extrapolace trendů, analýza trendů, Delphiho metoda, simulace, scénáře, intuice, vize [2].

Pro bezpečnostní prognózování se ovšem hodí jen některé.

Postupy, kterými získáváme poznatky v metodologii, jsou definovány takto:

- A) Empirický přístup - pozorování, měření a experimentování.
- B) Teoretické metody – zkoumají realitu pouze pomocí teoretických konstrukcí. Můžeme je členit dále na základní metody, které jsou založené na myšlenkových postupech jako dedukce apod.

- C) Metody založené na modelování a analogii – jde o metodu, která díky účelově zjednodušenému zobrazení objektivní reality zkoumá a studuje vlastnosti reálně existujících systémů. Pomocí analogie modelujeme shodné znaky, které jsou mezi zkoumanými objekty [2].

2.3 Shrnutí

Tato kapitola byla věnována bezpečnostním prognózám. Ty hrají velmi důležitou roli v bezpečnostní futurologii. Účelem je predikovat a zkoumat faktory, které mohou nastat v budoucnu a ovlivnit bezpečnostní prostředí.

Toto zkoumání se již bere jako samostatná vědní disciplína, která má vypovídající charakter. Veškeré zkoumání je postaveno na vědeckých poznatcích. Využívají se informační, matematické, statistické či jiné vědecké metody. Za pomoci těchto disciplín jsou tyto analýzy komplexně zpracovány.

Prognózy je možno dělit na krátkodobé, střednědobé či dlouhodobé prognózy. Až po metody prognózování, kde existuje velké množství přístupů zaměřující se na prognostiku. Pro každou tuto oblast existují různé metody zpracovávající informace pro dané prognózy.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 ANALÝZA BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Analýza bezpečnostního prostředí České republiky je důležitou součástí při tvorbě budoucích scénářů, které mohou ovlivnit bezpečnost naší země. Cílem těchto scénářů je minimalizovat rizika, předcházet hrozbám a adekvátně se připravit na situace, které mohou nastat [26].

Bezpečnostní prostředí je možno brát jako prostor, kde se střetávají zájmy státu s ostatními aktéry. Tyto procesy mají významný vliv na bezpečnost státu. Bezpečnostní prostředí je možné teritoriálně členit na bezprostřední bezpečnostní prostředí, blízké bezpečnostní prostředí a vzdálené bezpečnostní prostředí. Je možné tedy z pohledu geografie možno rozdělit, kdo do jaké skupiny patří [27].

K zajišťování přijatelného bezpečnostního prostředí využívá Česká republika nejvíce Policii ČR a Armádu ČR.

3.1 Obranná strategie České republiky

„Obranná strategie vymezuje přístup vlády České republiky k zajišťování obrany České republiky. Určuje způsob naplňování hlavních úkolů ozbrojených sil České republiky a představuje základní zadání pro navazující plánovací proces“[8].

3.1.1 Východiska obranné politiky

Od roku 2012 se bezpečnostní situace v Evropě zhoršila. Rusko na východě Evropy realizuje své mocenské ambice a to všemi možnými způsoby. Členské země NATO a EU jsou cílem hybridní kampaně a cílených dezinformačních a kybernetických útoků. Nestabilita na jihu a jihovýchodě Evropy zasahuje oblasti od severní Afriky až po Afghánistán. Důvodem je velké množství slabých, hroutících se států, které využívají nestátní extremističtí aktéři, například Islámský stát. Tito aktéři svým působením vytvářejí vlnu nestability v podobě radikalizace, extremismu, terorismu, organizovaného zločinu či ilegální migrace, která ovlivňuje bezpečnostní prostředí celé Evropy [8].

Vláda České republiky vzhledem k těmto okolnostem navyšuje zdroje potřebné k zajišťování obrany. Důležitým cílem je obnova úrovně obranných schopností, personálního zajištění, technického zajištění a materiálního zajištění z důvodu zanedbanosti

z minulých let a rozvoj obranných sil České republiky, aby dokázaly naplňovat požadavky na ně kladené [8].

V rámci společné obrany NATO zajišťuje Česká republika svou suverenitu a celistvost. V rámci Severoatlantické smlouvy udržuje Česká republika samostatně i ve spolupráci s ostatními zeměmi svoji individuální schopnost odolat vojenskému útoku. Členství země v NATO a EU ovlivňuje obrannou politiku. Kolektivní zajištění obrany a bezpečnosti přináší výhody, ovšem je i závazkem k našemu přispívání k rozvoji společné obrany pro ostatní země [7] [8].

Na základě mezinárodních smluv spolupracují ozbrojené síly České republiky se spojenci a partnery v zahraničních operacích. Především na podporu a udržení míru, humanitárních a záchranných akcích. Většina těchto operací je vedena NATO, OSN či EU a i v budoucnu se bude Česká republika na těchto mezinárodních misích aktivně podílet [8].

I na základě těchto skutečností je přímá vojenská hrozba pro ČR opravdu nízká. Oproti tomu nelze vyloučit ohrožení bezpečnosti některého členského státu NATO či EU, který by vyžadoval částečné zapojení ozbrojených sil České republiky. I proto se Česká republika dlouhodobě a aktivně podílí na spolupráci v rámci EU [8].

3.1.2 Základy obrany České republiky

Základním předpokladem pro obranu České republiky je adekvátní přístup vlády a orgánů veřejné správy. Ty zajišťují systém obrany státu a potřebné obranné funkce. Ty jsou z velké části dané na základě kolektivní smlouvy NATO. V případě vážného ohrožení země je počítáno se zapojením občanů do obranných aktivit [8].

A) Přístup vlády k obraně České republiky

Vláda České republiky je zodpovědná za přípravu a zajištění obrany státu. Ta je zajištěna vytvořením vhodných podmínek pro rozvoj ozbrojených sil, které splňují požadavky v rámci kolektivní obrany NATO [6] [8].

V rámci kolektivního obranného plánování NATO musí Česká republika zabezpečit i kapacity pro přijetí ozbrojených sil spojenců na území České republiky. Všechny tyto požadavky jsou prověřovány při cvičeních [8].

Bezpečnostní strategie České republiky popisuje systém obrany státu, přičemž definuje základní funkce na:

- identifikace/ predikce hrozeb,
- vyhodnocení,
- příprava,
- řízení,
- koordinace,
- zabezpečování činnosti a prostředků.

Obranný systém je úzce provázán s prostředím spojenců a o jeho fungování se stará prezident České republiky, Parlament České republiky, vláda České republiky (ministerstva a ústřední orgány) [8].

Česká republika se nachází v bezpečnostním prostředí, které je možné rozdělit dle několika kategorií a zároveň na několik úrovní. Nejčastěji v závislosti na geografickém rozsahu nebo dle hrozeb, které mohou nastat či v minulosti nastaly. Důležitým státním orgánem je ministerstvo obrany, které zodpovídá za plánovací procesy obrany státu a koordinuje případná opatření. V dobách ohrožení státu či válečného stavu jsou vytvářeny zvláštní štáby, které zajišťují přímé řízení obrany. Důležitým prvkem systému jsou ozbrojené síly [7] [8].

Zajištění obrany státu v mnohých ohledech stojí na finančních zdrojích. Dlouhodobé podfinancování ozbrojených sil je zanechal ve stavu, kdy jen s řadou omezení jsou schopné plnit své úkoly. Tato skutečnost bude ještě dlouhou dobu ovlivňovat rozvoj ozbrojených sil i právě s vlivem na celkový obranný systém České republiky. Z tohoto důvodu se plánuje každý rok navýšení zdrojů na zajišťování obrany [8].

Základní pilíř obranného systému je obranný průmysl. Ten zajišťuje potřebné dodávky vojenského materiálu a služeb. V těchto činnostech tkví zajištění a udržení provozuschopnosti ozbrojených sil, zabezpečení potřebných zbraňových systémů atd. [8].

B) Akce schopné ozbrojené síly

Důležitou složkou v obranné strategii zastupují ozbrojené síly České republiky. Ty tvoří jejich příslušníci. Proto základním kamenem jsou lidé, kteří podstupují vzdělání, výcvik a další formy příprav převážně vojenského charakteru. Cílem České republiky je mít ozbrojené a obranné složky tvořené kompetentními lidmi.

Již zmíněné deficity ve zdrojích z dob minulých ovšem budou negativně ovlivňovat rozvoj ozbrojených sil. Česká republika se bude snažit postupnými kroky snižovat nedostatky v oblasti materiálního zabezpečení, aby byly ozbrojené síly adekvátně vybaveny.

Cílový stav, kam by ozbrojené síly České republiky chtěly směřovat, jsou popsány v dokumentu „politicko-vojenské ambice“. Ty definují hlavní úkoly ozbrojených sil takto:

- příprava obrany České republiky,
- účast při krizových situacích nevojenského charakteru na území České republiky,
- obrana proti vnějšímu napadení,
- plnění mezinárodních závazků, smluv a kolektivní obrany,
- účast v mírových, humanitárních a záchranných operacích mimo Českou republiku
- aktivně se účastní v integrovaném systému protivzdušné obrany NATO (NATINEADS – NATO Integrated Extended Air Defence System),
- schopnost přijmout alianční vojska,
- přípravy vojenských kapacit EU včetně sil rychlé reakce,
- specifické úkoly ozbrojených sil [9].

Při dlouhodobém plnění těchto ambic je ovšem nutné vytvořit odpovídající struktury s adekvátními schopnostmi tvořené kompetentními lidmi. V dlouhodobém horizontu je na základě zkoumání hrozeb a rizik, nutné počítat s výstavbou nových útvarů, které povedou k navýšení bojových schopností ozbrojených sil České republiky.

Ty mohou podpořit civilní orgány na území ČR v rámci integrovaného záchranného systému například i při zvládnutí následků přírodních živelných pohrom, průmyslových či ekologických havárií. V některých případech mohou být ozbrojené síly vyčleněny i pro posílení Policie České republiky.

Ozbrojené síly se aktivně rozvíjejí i v oblasti moderních technologií a svým působením také zajišťují bezpečnost i v rámci kybernetické obrany.

C) Občanská povinnost k obraně státu

Ani s profesionalizací Armády České republiky nezanikla občanská povinnost bránit stát, což je zároveň i morálním závazkem. Občanská příprava k obraně státu je dobrovolná, ale ve stavu ohrožení či válečného stavu je povinná.

Ministerstvo obrany může za stavu ohrožení vydat příkaz k doplnění vojenských útvarů povoláním vojáků v záloze. Úkolem vojáku v aktivní záloze je příprava na plnění úkolů potřebných k obraně státu. Ti tak mohou být vysláni k výkonu služby i mimo území České republiky. Mohou plnit i některé úkoly při řešení nevojenských krizových situací. K hromadnému doplnění vojenských útvarů dochází až za válečného stavu, kdy tuto činnost nařizuje prezident České republiky na návrh vlády.

Institut aktivní zálohy je důležitým prostředníkem mezi veřejností a ozbrojenými silami státu. K zajišťování obrany České republiky se občané mohou podílet i účastní v dobrovolném vojenském cvičení. Jako dalším příkladem k občanskému zajišťování obrany a bezpečnosti jsou považovány i dobrovolné aktivity v oblasti zdravotní péče či zacházení se zbraněmi. Samozřejmě za podmínek stanovených zákonem [8] [9].

- **Bezprostřední bezpečnostní prostředí**

Sousední státy a případně i jejich sousedi, kteří se přímo podílejí na vývoji a změnách bezpečnostní situace v České republice. A to jak po stránkách diplomatických, vojenských či hospodářských [4].

- **Blízké bezpečnostní prostředí**

V rámci mezinárodních uskupení jsou zde myšleny například vojenské uskupení či evropské státy (NATO, Evropská unie). Zde už není pro Českou republiku jeho vývoj z velké části ovlivnitelný. V omezeném směru ano, ale z velké části je tento vývoj ovlivněný působením České republiky v těchto uskupeních a zapojením do projednávání konkrétních záležitostí s ostatními členy evropských zemí [4].

- **Vzdálené bezpečnostní prostředí**

Mezinárodní organizace jako například OSN, WHO a další. Zde je prakticky nemožné ovlivnit vývoj politikou České republiky [4].

Další způsob dělení může být vztažen ke konkrétním hrozbám, které České republice mohou hrozit. Toto dělení je už více konkrétní a rozebírá jednotlivé oblasti hrozeb, jimiž jsou:

- **terorismus,**
- **extremismus,**
- **organizovaný zločin,**
- **působení cizí moci,**
- **bezpečnostní aspekty migrace,**
- **přírodní hrozby,**
- **antropogenní hrozby,**
- **hrozby v kyberprostoru,**
- **energetické, surovinové a průmyslové hrozby,**
- **hybridní hrozby [7].**

Základním koncepčním dokumentem bezpečnostní politiky státu je „Bezpečnostní strategie České republiky“. V dokumentu jsou popsány zájmy, bezpečnostní rizika a hrozby pro Českou republiku. Vychází z dlouhodobých záměrů a opatření, které se snaží zajistit podmínky pro mírový vývoj a hospodářskou prosperitu. Další důležitou částí je zajištění bezpečnosti obyvatelstva před vnějšími a vnitřními hrozbami. Komplexnost dokumentu se opírá o provázanost a závislost vojenské, politické, hospodářské (ekonomické) oblasti. Samozřejmostí jsou i mezinárodní vztahy a závazky České republiky [6].

Bezpečnostní strategie zrcadlí přístup státu k zajišťování bezpečnosti. Toto úsilí se i odráží v bezpečnosti mezinárodního prostředí a to převážně prostřednictvím mezinárodních organizací. Proto důležitou roli v tomto ohledu zaujímá zahraniční politika. S tím je spojen ekonomický rozvoj, rozvoj demokracie a sociální stabilita států. V rámci těchto mezinárodních uskupení se hovoří o tzv. kolektivní obraně, což je důvodem, který ovlivňuje, že nedochází k oslabování ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů jednotlivých států.

3.1.3 Realizace

„Obranná strategie České republiky je naplňována prostřednictvím rozhodnutí vlády České republiky a navazujících prováděcích dokumentů v působnosti Ministerstva obrany. Na základě této strategie budou aktualizovány plány obrany státu a další relevantní plánovací dokumenty. Vláda je informována o realizaci Obranné strategie České republiky prostřednictvím Zprávy o zajišťování obrany České republiky, která je předkládána každý rok. Vnitřní bezpečnostní prostředí ČR“ [8].

3.2 Vnější bezpečnostní prostředí ČR

Tato kapitola se bude věnovat základním hrozbám pro vnější bezpečnostní prostředí České republiky. Některé hrozby ovšem bude možno definovat i jako hrozbu pro vnitřní bezpečnostní prostředí a naopak. Tyto hrozby budou subjektivně rozděleny do daných kategorií a v textu na tuto skutečnost bude upozornění.

3.2.1 Terorismus

A) Úvod

Destabilizace států na Blízkém východě, v severní Africe a nástup teroristických skupin, především tzv. Islámského státu či problémy migrační krize, radikalizace a mnoho dalšího. To vše jsou propojená témata, která zvyšují riziko uskutečnění teroristický útoků v Evropě. S tím samozřejmě souvisí i bezpečnost České republiky.

U terorismu se těžko dá definovat, zda se jedná o hrozby vnějšího bezpečnostního prostředí či o hrozby vnitřního bezpečnostního prostředí. Osobně jsem se rozhodl ho zařadit mezi vnější, jelikož většina podnětů, které by zapříčinily teroristický útok, pochází mimo území České republiky. Nebral jsem v potaz, že existují i výjimky, které by se daly charakterizovat jen pro vnitřní bezpečnostní prostředí.

Terorismem je označeno takové jednání, které je nábožensky, politicky či jinak motivováno. Jako prostředek se užívá násilí, výhružky s cílem vyvolat strach. V dnešní době není prakticky možné se 100% proti této hrozbě bránit. To ovšem neznamená, že u každé země jsou rizika terorismu stejná. Například země západní Evropy jsou z několika hledisek (demografie, historie) terorismem ohrožené více než země střední Evropy. Ovšem je nutné zhodnotit i ostatní atributy, které mohou mít vliv na míru nebezpečí terorismem. Například

stav bezpečnostního systému, legislativní záležitosti, kapacity či jistou míru bleskové reakce.

Jak je již uvedeno výše, většina podnětů současného terorismu se odehrává za hranicemi České republiky. Tyto podněty či příčiny ve většině případů nemůže Česká republika ovlivnit.

I tak je ovšem nutné vyhodnocovat aktuální připravenost a schopnost státu predikovat teroristické aktivity na území státu. V krajních případech i okamžitě jednat [7].

B) Hlavní rysy

Mezi základní rysy terorismu patří způsob vedení války. U klasické války, které z historie známe, není možné skrývat před ostatními státy přípravy či přesun vojsk. U teroristických skupin to ovšem nelze zjistit. Útočí bez vyhlášení války a jejich přípravy na útok probíhají skrytě. Tím nejpodstatnějším rysem pro teroristický boj je způsob vedení ozbrojeného boje. V zásadě se neví, kdo je nepřítel. Neuplatňuje se přímý boj jako u klasické války. Teroristické skupiny využívají nepřímou strategii, která se vyznačuje:

- zákeřným a nečekaným útokem,
- primárním útokem na neozbrojené síly,
- strach a násilí jako hlavní nástroj [37].

C) Původce

- **Islámský radikalismus**

V Evropě je momentálně nejčastěji spojován s teroristickými útoky islámský radikalismus, kdy v čele stojí tzv. Islámský stát. V blízké minulosti řada z těchto útoků získala velkou pozornost veřejnosti.

I přes zvýšenou četnost útoků z let minulých lze ovšem hodnotit rizika plynoucí z islámského radikalismu pro Českou republiku jako nízká. Nelze tvrdit, že žádná nejsou, ale oproti státům západní Evropy je Česká republika v postavení, kdy muslimská komunita uvnitř státu je daleko méně početná než v západních státech jako například Francie, Německo apod.

Zatímco rizika z pohledu mezinárodních teroristických organizací pro ČR jsou nízká, u radikalizace jednotlivců či menších skupin inspirovaných islamistickou ideologií se už tyto rizika zvětšují. Tyto skupiny se mohou pokusit o násilnické akce i bez jakékoliv vazby na nějaké větší organizace [7].

- **Politický extremismus a teroristické skupiny**

Oproti islámskému radikalismu má Česká republika dlouholeté zkušenosti jak už s levicovým, tak s pravicovým extremismem. Na území státu působí velké množství skupin (i mezinárodně provázaných), které můžeme označit jako skupiny extremistického typu. Členové těchto uskupení se dopouští trestné činnosti někdy i s násilným charakterem.

Riziko teroristických útoků od těchto skupin je ovšem podobně nízké jako riziko útoku pramenící z islámského radikalismu. I přes vyšší koncentraci těchto extremistických skupin, je riziko nízké hlavně díky dlouholetému monitorování jejich aktivit bezpečnostními složkami České republiky. Nelze ovšem vyloučit, podobně jako u předchozí skupiny, radikalizaci jednotlivce či menší skupiny [7].

- **Osamělí vlci**

Osamělými vlky jsou nazýváni teroristé jednající samostatně. I přes fakta, že Česká republika patří mezi jednu z mála zemí, která se ve své novodobé historii nesečkala s klasickým teroristickým útokem, v minulých letech došlo k nejméně dvěma útokům samostatně jednajících jedinců/teroristů, kdy jejich čin měl tragické následky a ztráty na lidských životech.

Například střelba v Uherském Brodě, kdy o život přišlo osm lidí. Ačkoliv podle dostupných informací se nejednalo o útok motivovaný žádnou ideologií, svým způsobem se nelišil například od útoku na Charlie Hebdo, ke kterému se přihlásila mezinárodní teroristická organizace. Z toho vyplývá, že útoky psychicky narušených jedinců či útoky motivované jinak než ideologicky, mají stejné dopady jako útoky teroristů [37].

Na základě těchto zkušeností se tedy více předpokládá, že pokud by se na území České republiky uskutečnil teroristický útok, pravděpodobně by jeho původcem byl právě osamělý vlk či menší radikalizovaná skupina. Proto je riziko pro Českou republiku vyšší než u předchozích dvou původců [7].

- **Zahraniční bojovníci**

Tento pojem je nejlépe vysvětlitelný například v bojích na Ukrajině. Do konfliktů je zapojena celá řada cizích skupin a jednotlivců, z nich někteří mají významnou zahraniční podporu. S cílem ovládnout území či využít mocenského vakua pro upevnění moci a získání nových prostředků pro své činnosti. Skupiny jako Islámský stát, Jabhat Fateh al Sham a jiné verbují prostřednictvím propracované propagandy své sympatizanty do svých řad.

U států západní Evropy, kde je veliká četnost různých ideologií, dochází k radikalizaci některých jedinců či skupin díky této propagandě. Která, jak vidno, zasahuje i do států celé Evropy. Proto fenomén zahraničních bojovníků, kteří jsou zrekrutováni, je závažný problém pro většinu západních zemí Evropy. Česká republika se naštěstí tomuto fenoménu do jisté míry vyhýbá. Díky malé četnosti různých ideologických skupin, kde by pod působením propagandy mohlo dojít k „aktivaci“ nějakého sympatizanta, není riziko příliš velké. Problém představují cizinci, přesouvající se přes území státu. Tyto případy byly již v minulosti zaznamenány [7].

D) Cíle

- **Kritická infrastruktura**

Každý stát má kritickou infrastrukturu, která je pro chod státu klíčová. Klíčová je tím pádem i ochrana této infrastruktury. Česká republika v této záležitosti není výjimkou a tuto oblast velice kvalitně pokrývá všemi možnými prostředky.

Teroristické organizace ale většinou na tyto části necílí. Alespoň ne primárně, jelikož terorismus pracuje spíše s psychologickými dopady útoku. Tudiž jeho primárním cílem většinou je veřejné mínění, kde chce vyvolat strach a paniku. Tyto emocionální následky jsou primárním znakem terorismu oproti následkům objektivním [7] [37].

- **Měkké cíle**

Jako měkké cíle jsou označovány místa s vysokou koncentrací osob. Například obchody, nákupní střediska, školy, kulturní či sportovní akce a podobně. Jde o místa, která nejsou nijak významně, za normálního stavu, chráněná. Proto jsou právě tyto místa ideálním cílem pro teroristické útoky, kdy jsou cílem tragické následky pro fyzické osoby.

Z blízké historie je možno rozpoznat, že právě teroristické útoky se soustředí primárně na měkké cíle. Dopady těchto činů jsou opět psychologické s cílem vyvolat strach a paniku.

Stále nejčastějšími útočníky zůstávají osamělí vlci či menší ozbrojené skupiny na veřejných místech [7].

- **Ohrožené důležité objekty a osoby**

Cílem teroristického útoku se kromě měkkých cílů mohou objevit cíle, které pro společnost mají velkou symbolickou hodnotu. Pro objekty to například mohou být budovy s náboženskou symbolikou, úřady, média, sídla politických stran či vojenské objekty. Pro konkrétní osoby například významní představitelé náboženského směru, politického nebo i proaktivní zástupci z řad spisovatelů, novinářů, herců a dalších [7].

- **Čeští občané a objekty v zahraničí**

Další skupinou ohroženou teroristickým útokem je souhrn předešlých možných cílů, ale nacházejících se v zahraničí. Pro teroristické buňky či osamělé vlky jsou přeci jenom zatím nejlepším prostředím země blízkého východu jako Sýrie, Afghánistán či Irák, kde přeci jenom mají zatím největší zastoupení i z důvodu nedávných válečných konfliktů a státní destabilizace [7] [37].

3.2.2 Cizí moc

A) Úvod

„Působení cizí moci není pro žádný suverénní stát věc neznámá, přičemž důvody pokusů cizí moci získávat informace a na jejich základě vliv v jiném státě sahají od ekonomického významu, přes sílu v otázkách mezinárodních vztahů až po historické aspekty již zaniklých nebo nově utvářených sfér vlivu“ [7].

S ohledem na současné poznatky poskytované zpravodajskými službami je možno takto hodnotit působení Čínské lidové republiky, Ruské federace či Spojených států amerických. Lze sem zahrnout ale i nestátní aktéry jako například Islámský stát apod.

Častými aktivitami jsou snahy cizí moci působit v ekonomickém sektoru se snahou o získání informací, tak ovlivňování ekonomických rozhodnutí. Dalšími aktivitami jsou pak různé typy špionáží zaměřené na strategické oblasti, zneužívání informací a podobně.

Aktuální strategie cizí moci lpí na propagandě a šíření dezinformací. Tyto projevy můžeme zahrnout jako prostředek informační války, kterou se mocnosti snaží ovlivňovat vnitřní řízení státu.

B) Rizika a hrozby

Pro Českou republiku působení cizí moci představuje značné riziko. Tyto cílené snahy mohou:

- ovlivňovat veřejnou správu, politické představitele a veřejné mínění v ČR,
- ovlivňovat chování státu,
- získání tajných informací,
- vytváření zázemí pro aktivity cizích států,
- ovlivňování médií [7].

3.2.3 Neřízená migrace

A) Úvod

Význam slova migrace podle Demografického informačního centra je vysvětlena jako změna trvalého pobytu, kde se dělí migrace vnitřní nebo mezinárodní. Zde se bude především jednat o migraci mezinárodní. Ta má důležité dopady z hlediska politického, ekonomického, sociálního, demografického, psychologického a také kulturního. Jsou známé migrační trendy, které jsou charakterizovány dvěma základními směry: jih – sever a východ – západ [10].

Migrace je historickým ale i současným jevem. Přináší s sebou ovšem i různá rizika a hrozby. Jako například terorismus, organizovaný zločin či šíření různých nákaz a infekcí. Kromě těchto bezpečnostních aspektů může sehrát svou roli i síla migračních toků. S neřízenou masovou migrací se setkávají krajní země Evropské Unie jako Řecko, Itálie.

Problematika migrace je úzce spojena s aktuálním vývojem mezinárodní situace a je potřeba se zaměřovat především na země původu migrace.

B) Hrozby neřízené migrace

Vlna masové neřízené migrace s sebou nese hrozby, které můžeme dělit na vnitřní a vnější faktor.

- **Vnitřní faktor**

Jedná se o vnitřní nastavení imigračních procesů nebo systémů. Ty by měli zvládat i pod vyšším zatížením nápor migračních vln. Většina činností s tím spojených lze ošetřit legislativní formou a kapacitním zajištěním celého systému.

- **Vnější faktor**

Naplnění těchto hrozeb ve většině případů závisí zejména na konfliktech, přírodních vlivech a katastrofách, které se odehrají za hranicemi České republiky. Těm lze jen těžko předcházet [7].

Pod náporem vlny neřízené migrace hrozí:

- nezvládnutá integrace,
- tvorba uzavřených komunit cizinců,
- nepokoje cizinců nebo majority,
- organizovaný zločin,
- extremismus,
- terorismus,
- apod. [7].

3.3 Vnitřní bezpečnostní prostředí ČR

Území České republiky je považováno za vnitřní bezpečnostní prostředí. Procesy ovlivňující bezpečnost státu pochází právě z území státu a často se i v tomto prostoru odehrávají.

3.3.1 Extremismus

A) Úvod

Pod pojmem extremismus je brán každý postoj, který vybočuje z ústavních norem a který se vyznačuje prvky netolerance útočící proti základním demokratickým ústavním principům. Těmi jsou především:

- úcta k právům a svobodám člověka,
- základní práva a svoboda a rovnost lidí.

Všechny tyto principy musí být poskytovány každému člověku a to bez rozdílu pohlaví, rasy, náboženství, barvy pleti, jazyka, víry či politického postoje atd.

Extremismus útočící na tyto základní principy má destruktivní působení na celý státní demokratický systém. Bohužel se jedná o všudy přítomné nebezpečí. Prakticky se vyskytuje ve všech společnostech a nikdy se ho nelze zcela zbavit [7].

B) Původce

• Pravicový extremismus, protimuslimský a protiimigrantský extremismus

Od počátku 90. let je mezi nejvýraznější hrozby pro demokracii vnímán společností právě pravicový extremismus. Ten má mnoho podob a mezi nejkrajnější formy patří primitivní podoby spolu s fyzickým násilím [7].

Většina pravicových extremistů nepovažuje za klíčové, zda zastává postoj fašismu, nacismu či k českému nacionalismu. Z hlediska státu je tato problematika těžko uchopitelná a to i z důvodu, že často různé skupiny či jednotlivci v průběhu času mění radikálně svoje názory a postoje. Dá se říci, že stabilita je výjimkou [7].

Aktuálním tématem pravicového extremismu už není nepřátelství k Romům. To bylo upozaděno nesnášenlivostí k muslimskému etniku a také všem imigrantům [7].

Cílem je mít nepřítele. O kterého se zrovna jedná, je už věcí zanedbatelnou.

Pro celou Evropskou Unii je štěstí, že se zatím nevyskytl žádný extremistický vůdce, který by dokázal sjednotit všechny extremistické proudy a získat tak výraznější moc. Ovšem v budoucích letech bude tento problém stále častější, jak je vidno v úspěšných nástupech některých extremistických stran v okolních státech [7].

Všechny aktivity extremistických subjektů jsou prostředkem k destabilizaci demokratického systému. A v dobách internetu jsou tyto hrozby stále výraznější, kdy dochází k propojování vzdálených skupin a jejich kooperací [7].

• Levicový extremismus

Také od 90. let se na scéně ukazují první známky anarchistického myšlení. Z popudu učení marxismu-leninismu dochází v české společnosti nedůvěra vůči této utopické představě.

Problémem anarchistických hnutí je dohodnout se mezi sebou. Ve velkém množství odlišných názorů nejsou schopni spolupracovat. Ovšem při bližším pohledu lze alespoň

částečně zaznamenat jejich společné body. Těmi jsou především – nenávisť k názorovým oponentům, nenávisť ke státní moci a vlastně celému systému.

Stejně jako krajní pravice přebírají levicoví extremisté trendy ze zahraničí. V souvislosti s tímto, se bezpečnostní složky musí věnovat těmto skupinám stejně usilovně jako skupinám pravicovým, ačkoliv se tento druh extremismu může zdát mírnější. V zahraničí totiž dochází z řad levicových extremistů k řadě útokům, vraždám či loupežím [7].

3.3.2 Organizovaný zločin

A) Úvod

Organizovaný zločin je přítomný ve všech vyspělých zemích a Česká republika není výjimkou. Pro pojem organizovaný zločin neexistuje obecná definice a tak často dochází k zaměňování pojmů. V trestním zákoníku se definují pojmy jako - trestný čin na organizované zločinecké skupině a pachatelství ve prospěch organizované zločinecké skupiny. Nicméně žádná nedefinuje celou škálu pro pojem organizovaný zločin. A to zejména celou šířku aktivit [7].

Aktuálně lze organizovaný zločin rozdělit na jeho klasickou a moderní variantu. Klasická varianta se definuje ilegálními aktivitami, jako jsou – zprostředkování nelegální migrace, obchod se zbraněmi, obchod s drogami, padělání dokladů a další [7].

Naproti tomu stojí moderní podoba organizovaného zločinu, která se může projevat například ovlivňováním veřejných činitelů, vytvářením korupčních sítí či tiché přebírání moci a „tahání za nitky“ v rámci veřejného mínění.

B) Hrozby

- **Organizovaný zločin přesahující do veřejné správy**

Jedná se o velmi vysokou hrozbu v rámci České republiky. Dochází k infiltraci do struktur veřejné správy nebo i orgánů činných v trestním řízení. Tato skutečnost má neblahý dopad na funkčnost a stabilitu veřejné správy či jiných struktur. Jedním z nejdůležitějších bodů v těchto aktivitách je pak dosazování významných úředníků, kteří ovlivňují výkon veřejné správy apod. Může docházet k finančním podvodům, chybným vyšetřováním či rozhodnutím ve prospěch předem vytipovaných osob [7].

- **Zneužití veřejných zakázek a rozpočtů**

Organizovaný zločin se často týká oblasti veřejných zakázek a rozpočtů. V České republice byla v minulých letech a stále je velmi vysokou hrozbou. Dochází k čerpání státního rozpočtu pomocí ilegálních praktik. Napomáhá tomu složitý systém udělování dotací a veřejných zakázek. V souvislosti s tímto problémem se ukazuje nedostatečný kontrolní systém u těchto rozhodnutí, kde je velké množství projektů zmanipulovaných ve prospěch organizovaných zločineckých skupin.

Výběrová řízení jsou účelově postavena, aby docházelo k výběru už předem definovaných firem. Většina organizovaných skupin je pak ochotna využívat nejrůznější praktiky a přísliby úplatků pro získání potřebných informací, které pomohou prosadit jejich zájem [7].

- **Daňová kriminalita**

Pod pojmem daňová kriminalita se nejčastěji objevuje neodvádění daní. U organizovaného zločinu tato praktika není výjimkou. V praxi například legálně fungující firma podvrhuje faktury a předstírají vyšší náklady.

Jednou z významnějších oblastí, kde k tomuto dochází, je oblast pohonných hmot, elektronika či tabákových výrobků. Vzhledem k vysokému procentu zásahu do těchto oblastí, dochází často k likvidaci poctivého podnikání [7].

- **Zneužití legitimních služeb**

Organizovaný zločin obecně využívá široké spektrum služeb. Ty jsou ve své podstatě všechny legální. Avšak jejich ilegality stanovuje až jejich účel použití. Jako příklad je možné uvést přepravu drog poštovními službami nebo zakládání finanční instituce (kampeliček), které mají za cíl legalizovat výnosy z trestných činností.

Podobných aktivit je široká řada, ale společným bodem je úspěšné páchání organizované trestné činnosti [7].

3.3.3 Přírodní hrozby

A) Úvod

Přírodní hrozby ve většině případů nelze předem identifikovat. U případů, kde se tyto skutečnosti dají zjistit, se už tak praktikuje. Například pozorování příchozích přivalových srážek či extrémního větru [7].

V rámci České republiky byl zpracován dokument Analýza hrozeb pro ČR, kde bylo identifikováno 72 typů nebezpečí a konkrétně v oblasti přírodních – živelných hrozeb bylo určeno hrozeb šest [11].

B) Hrozby

Z výše uvedeného dokumentu jsou hrozby tyto:

- povodeň, přívalová povodeň, vydatné srážky,
- dlouhodobé sucho,
- požár v přírodě,
- extrémně vysoké teploty,
- extrémní vítr,
- epidemie – hromadná nákaza osob,
- epifytie – hromadné nákazy polních kultur,
- epizootie – hromadné nákazy zvířat [11].

3.3.4 Antropogenní hrozby

A) Úvod

Pro pochopení významu této hrozby je nutno říci, co znamená slovo antropogenní. Zkráceně je možno definovat toto slovo jako „vznikající činností člověka“. Takže antropogenní hrozby vznikají činností člověka ve všech různých oblastech.

Opět zde budeme vycházet z dokumentu – Analýza hrozeb pro ČR, který byl schválen vládou [11].

B) Hrozby

Ze 72 definovaných hrozeb je pět aktuálních pro antropogenní hrozby:

- zvláštní povodeň (porucha či havárie vodního díla),
- únik chemických látek,
- radiační havárie,
- narušení dodávek pitné vody,

- narušení dodávek potravin [11].

3.3.5 Energetické, surovinové a průmyslové hrozby

A) Úvod

Dodávky elektrické energie, plynu či ropy jsou důležité pro chod státu. Tyto subjekty patří mezi tzv. kritickou infrastrukturu, protože partikulárně zajišťují základní životní potřeby. Legislativně ovšem zatím chybí povinnost mít náhradní zdroje těchto surovin [7].

B) Hrozby

- **Přerušeni dodávek elektrické energie**

Výpadek elektrické energie bývá nejčastěji způsoben nepředvídatelným přebytkem elektrické energie, technickou závadou, přírodní katastrofa a v minimálních případech kybernetický útok či teroristický útok. Proč v minimálních případech je příčinou teroristický útok? Jak je uvedeno v kapitole o terorismu, tak teroristé cílí především k vyvolání emocí a necílí primárně na strategické cíle. Co se týká kybernetických útoků, tak vysvětlení je takové, že veškeré tyto subjekty kritické infrastruktury musí splňovat nejvyšší stupeň zabezpečení

a to ve všech směrech, kybernetický prostor nevyjímaje. To ovšem neznamená, že k podobným útokům a následnému přerušeni dodávek elektrické energie nemůže nastat [7].

- **Přerušeni dodávek plynu**

Přerušeni dodávek plynu je nejčastěji způsoben technologickou havárií, přírodní katastrofou či obchodními spory. Ty častokrát přecházejí až v spory politické. Jako další příčinou, i když méně pravděpodobnou, je teroristický útok.

Všem příčinám a problémům s dodávkami plynu se Česká republika snaží předcházet zajištěním dodávek z více zdrojů. Tranzitní síť v České republice je velice robustní a pravidelně udržovaná. Plní jeden z nejvyšších standardů N-1. Ten je podstatně vyšší, než ten který je požadován z nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 994/2010, o opatřeních na zajištění dodávek zemního plynu [7].

- **Přerušování dodávek ropy**

Česká republika momentálně odebírá ropy z dvou ropovodů. Těmi jsou ropovod Družba a IKL. Je tedy jasné, že výroba pohonných hmot v rafinériích v České republice závisí na dodávkách právě z těchto ropovodů [7].

Přerušování těchto dodávek může být způsobeno zhoršením politické situace, zastavením nebo výpadkem těžby ropy či dokonce poškozením nebo úplným zastavením ropovodů Družba a IKL.

Z každého ropovodu je dodávána ropa odlišná. Z ropovodu Družba je ropa dodávána z Ruska a kvalita této suroviny má odlišné vlastnosti od dodávané ropy z ropovodu IKL, která je nejčastěji dodávána z Ázerbájdžánu a Kazachstánu. Z Družby je ropa středně těžká až sirnatá, oproti tomu z IKL je ropa lehká a sladká (méně sirnatá) [7].

Pro Českou republiku je tedy nutné v tomto ohledu dbát na politické vztahy ve všech těchto státech.

3.4 Kybernetický prostor

Kybernetický prostor či kyberprostor je zvláštní téma, které je komplikované zařadit, zdali patří mezi vnější či vnitřní bezpečnostní prostředí. A jelikož v dnešní době je toto téma velmi důležité, rozhodl jsem se mu vyčlenit svoji kapitolu.

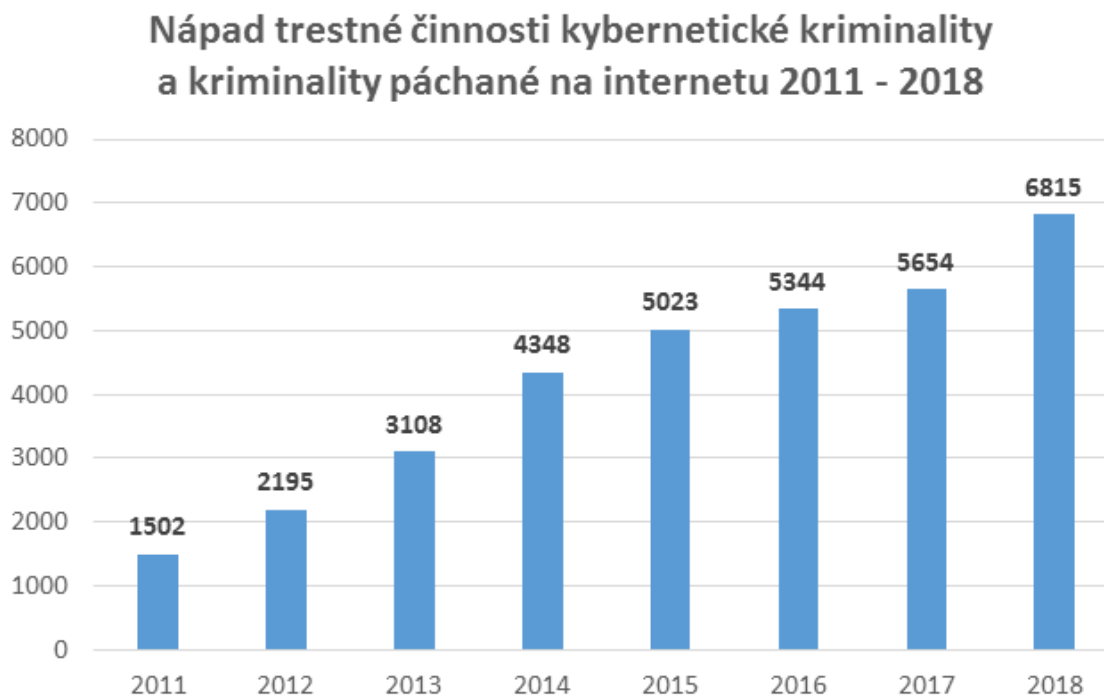
V 50. letech 20. století se datuje počátek internetu. K tomu datu je možno přiřadit i počátky kyberprostoru [12]. Docházelo k pomyslnému propojení počítačů. Vznikaly internetové sítě. Postupem času se tyto sítě rozrůstaly úměrně s počtem používaných technologií, které se byly schopné do kterékoliv sítě připojit. Vznikal prostor, který s sebou přinášel nesmírné množství příležitostí, ale na druhou stranu i nepřehledné množství rizik. Tato rizika byla pro lidstvo doposud neznámá.

S exponenciálním růstem technologií, vývojem sociálních sítí, implementováním nových a nových prvků infrastruktury se společnost dostala do stavu, kdy se právě kyberprostor stal jedním z nejrizikovějších a také jedním z nejvýdělečnějších prostorů současného světa. Dá se říci, že hodnota dat a informací je cennější než hodnota peněz.

A tak jak je známa kriminalita ve skutečném světě, tak mnohem častěji se začíná vyskytovat kriminalita v kyberprostoru. Stejně tak, jako je dnes aktuální téma terorismus. Existuje tento výraz i pro kyberprostor. Ve většině případů spolu úzce souvisí a společně je globální hrozbou pro civilizovanou společnost.

3.4.1 Kybernetická kriminalita

Důsledkem již zmíněného rozvoje internetu, kyberprostoru, dochází k nárůstu možností a novým společensky škodlivým jednáním. Z těchto důvodů je věnována tomuto tématu větší pozornost [13]. Z mnoha informačních kanálů k nám proudí informace o podvodných e-mailech, „nakažených“ programech, vyděračských virech apod. Těchto informací se objevuje čím dál tím více. Ale je to jen přímo úměrné počtu výskytů těchto kriminálních činů.

Obrázek 2 - Vývoj kybernetické kriminality [14]

Kybernetickou kriminalitu či zkráceně kyberkriminalitu je možno různě definovat a třídit. V následujících podkapitolách naleznete ty nejnámější.

3.4.2 Podvodná jednání

Tím vůbec nejnámějším a nejčastějším kybernetickým zločinem je podvodné jednání na internetu. Jedná se o čin, jehož nejčastějším motivem je vylákání finančních prostředků. Příkladem mohou být podvodné e-shopy. Častou charakteristikou jsou neznámé či „zkomolené“ názvy webových domén. Nebo až směšné ceny oproti konkurenčním e-shopům. Platba z pravidla musí být vykonaná předem. Je určitě dobré, pokud si hodláte objednávat z neznámého e-shopu, si zjistit potřebné informace.

Dalším příkladem podvodného jednání může být například i podvodný inzerát, který se charakteristicky moc neliší od podvodného e-shopu. Například prodej mobilů, elektroniky například na bazarových serverech. Dochází k zaplacení, ale doručení zásilky už nikoli [15].

3.4.3 Mravnostní kyberkriminalita

Jednání fungující na principu porušování mravní výchovy. Charakteristickým znakem je dětská pornografie, kuplířství, sexuální nátlak či dokonce obchodování s lidmi. Nejčastějšími oběťmi jsou nezletilé děti. Kteří častokrát v důvěře neznámému člověku, poskytují své citlivé údaje, fotografie či informace. K tomuto problému samozřejmě přispívá i nezastavitelný růst sociálních sítí. Kde má každý možnost se „skrýt“ pod roušku anonymity. Jedná se o globální problém společnosti nejen v České republice, ale ve všech koutech civilizované zemi. Naštěstí už jsou pořádány na školách časté přednášky na tuto problematiku, která by dětem či už zletilým či nezletilým teenagerům i dospělým měly objasnit vážnost situace [15, 16].

3.4.4 Trestné činy proti autorskému právu

„Samozřejmě další oblastí, která je tradiční a v kyberprostoru se jí daří poměrně hodně, je porušování autorských práv. Příkladem je používání nebo šíření různých nelegálních kopií autorských děl, tak jak to známe ze serverů, ze kterých si lidé stahují různá autorská díla, a tato činnost může samozřejmě být tak masivní, že to skončí i ekonomickou likvidací producentů nebo autorů děl. Ze skutkové podstaty § 270 trestního zákoníku je to poměrně společensky nezanedbatelný problém“ [17].

3.4.5 Hacking

Častá forma kyberkriminality a také nejznámější u široké veřejnosti. Možná díky filmům, kde neznámý člověk v kapuci během pár kliků zjistí a ukradne informace o vás, vaší rodině a čtyřnohém mazlíčku. Na jednu stranu dobře (lidé dostanou do podvědomí, že nějaká hrozba existuje), na druhou to tak ovšem nefunguje.

Nutné je zdůraznit, že v tomto kontextu se mluví o trestném hackingu nikoliv o etickém hackingu, který se charakterizuje přesným opakem – odhalováním zranitelných bodů v IT infrastruktuře.

Častou formou, která hrozí běžným uživatelům je napadení jejich e-mailových účtů, účtů internetového bankovníctví, účtů sociálních sítí apod. Všechny tyto delikty mají za následek, že útočník pronikne do vašeho soukromí a je schopný získat citlivé informace. Používají se daleko složitější postupy, než které jsou nám promítány ve filmech, ale výsledek může být

kolikrát stejný. Za použití různých nástrojů či pouze svých znalostí je hacker schopen prolomit naše zabezpečení. Často to bývá člověk s programátorskými znalostmi, který se pohybuje v oblasti sociálního inženýrství. O nástrojích k této trestné činnosti jako jsou viry, ransomware, phishingové útoky apod. se dozvídáme čím dál častěji, ovšem tyto sofistikované metody se neustále mění a vyvíjejí a tak by základní povědomí o bezpečnosti měl mít každý člověk, u kterého se toto riziko vyskytuje. Což je skoro každý občan, který se připojí k internetu či dokonce jen zapne počítač. Je jedno ať už se přihlašujeme na svůj e-mail nebo na své internetové bankovníctví, kde máme všechny své peníze. Riziko je vesměs všude, je jen otázka, kde jsme schopni ho akceptovat [18].

3.4.6 Kybernetický terorismus

A) Úvod

Definice podle D. E. Denningové zní:

„Kyberterorismus je konvergencí terorismu a kyberprostoru obecně chápaný jako nezákonný útok nebo nebezpečí útoku proti počítačům, počítačovým sítím a informacím v nich skladovaným v případě, že útok je konán za účelem zastrašit nebo donutit vládu, nebo obyvatele k podporování sociálních nebo politických cílů.“
[19]

Kybernetický terorismus či zkráceně kyberterorismus, pod tímto pojmem je možno nalézt spoustu definic. Zjednodušeně se, ale dá říci, že se jedná o terorismus (poslední dobou mnohokrát rozebírané téma), který se odehrává v kyberprostoru. Hranice, co brát pod pojem kyberkriminalita nebo kyberterorismus je velmi tenká a každý jedinec si ji může vyložit po svém.

Podle výše zmíněné americké analytičky je chápání pojmu kyberterorismus zaměřeno spíše na útoky směřované na kritické body infrastruktury. Často s těmito souvislostmi jsou zahrnovány vlády či velké hackerské skupiny, které jsou tyto rozsáhlé útoky schopni provést.

Každopádně platí, že cílem kyberteroristické aktivity je cílený útok na daný subjekt z důvodu získání dat, informací, peněz, sabotáž atd. [20].

Kyberterorismus můžeme dělit na dva směry:

- propagandistický – reaguje na mezinárodní či politickou situaci,

- přímý – útok na konkrétní cíle infrastruktury, z hlediska tohoto je daleko nebezpečnější než útok propagandistický [21].

B) Nástroje a prostředky kyberterorismu

Nástroje a prostředky kybernetického terorismu je možno dělit na:

- krátkodobé (DNS, útoky. DDOS útoky, malware, viry, červy),
- dlouhodobé (Webové stránky, sociální sítě atd.) [22].

Krátkodobé prostředky slouží především k momentálnímu užití. Používají se například k zamezení přístupu na web, nabourání se do systémů apod. Využívají se k tomu sofistikované metody jako například DNS útok. Což je ve zkratce podvrhování IP adres [23]. Nebo DDOS útoky, přesněji Distributed Denial of Service. Teoreticky se nejedná o nelegální činnost. Je to vlastnost systému, který odpovídá, když se ho někdo na něco „zeptá“. Napíše se webová doména a potvrdí, server, kde web hostuje, zašle „odpověď“ v podobě designu stránek. Při rozkliku libovolné kategorie, server zašle „odpověď“. Co se ale stane, když je toho na něj moc? Nastává právě Denial of Service, když je toto rozloženo na větší množství uživatelů tak už se jedná o Distributed. Zkráceně je možno říci, že se server přetíží [24].

Z hlediska dlouhodobých nástrojů lze zmínit podvodné sociální sítě či webové stránky využívající prostředky sociálního inženýrství k zisku citlivých údajů a informací, které jsou nevědomě posílány těmto nelegálním skupinám apod. [25].

3.4.7 Hrozby a rizika vyplývající pro ČR

Jak již bylo řečeno, v kyberprostoru není plně chráněn žádný stát a Česká republika není výjimkou. Bezpečnostní situace nejen sousedních států se zeměmi EU případně NATO jen zvyšují nároky na schopnost České republiky adekvátně samostatně reagovat na hrozby v kybernetickém prostoru [7].

Je možný pozorovat nárůst používání ofenzivních prostředků v rámci kybernetického prostoru už od státních či nestátních aktérů. Proto Česká republika musí se zvýšeným úsilím navyšovat odolnost IT infrastruktury. Dalším důležitým tématem pro Českou republiku je dodržování přísných bezpečnostních standardů u informačních a komunikačních systémů.

- **Kybernetická špionáž**

Tato hrozba pro Českou republiku je na velmi vysokém stupni. Jde o snahu získu strategických, citlivých a důležitých informací. Z dob minulých je známo, že k podobným útokům došlo a to i opakovaně. Například zisk citlivých dat přímo z ministerstva zahraničí, kdy se na kybernetickou špionáž přišlo až skoro po roce od nabourání systému.

Většina kybernetických útoků je už dnes tak sofistikovaných a oproti tradičním kybernetickým útokům jde o přetrvávající hrozbu. Tyto útoky mohou být několik let neodhaleny a po celou tuto dobu tajně získávat citlivé údaje. Tyto hrozby nazýváme APT neboli Advanced Persistent Threat.

Česká republika a většina jejich institucí, ať již to jsou nemocnice, školy či úřady, se stávají cílem právě kybernetické špionáže. Vzhledem k četnosti těchto odhalených útoků i po uplynutí řady měsíců od začátku, můžeme jen spekulovat, kolik je zatím nedetekovaných útoků. Stejně jako státní sektor je postihnut i sektor soukromý, kde ovšem tento princip funguje spíše na konkurenčním boji [7].

- **Narušení odolnosti IT infrastruktury**

Pro Českou republiku opět hrozba na vysokém stupni. Vzhledem k počtu útoků a zároveň době jejich odhalení případně době reakce na daný útok. Je neustále zapotřebí zvyšovat kapacity k dostatečnému pokrytí veškeré kybernetické bezpečnosti a kontinuálně prověřovat a vylepšovat zabezpečení české IT infrastruktury [7].

- **Nepřátelské kampaně**

Opět hrozba pro Českou republiku velmi vysoká. Tyto kybernetické kampaně představují hrozby, které v rámci několika kybernetických operací se soustředí na konkrétní strategický cíl či výsledek. Většinou jde o období, kdy je zvýšený počet útoků či jiné koordinované operace v kybernetickém prostoru. Ten společně s IT technologiemi hraje důležitou roli. V dnešní době toto můžeme pozorovat na působení cizí moci, kdy už se převážně odehrává skrze kybernetický prostor, jako například u amerických prezidentských voleb, kdy se dodnes spekuluje, že zde nastal zásah z cizí strany [7].

- **Kyberterorismus teroristickou skupinou**

Kyberterorismus vzhledem k České republice už není hodnocen jako hrozba vysoká nýbrž střední. A to hlavně z důvodu, kdy teroristické organizace zatím nedisponují tak velkými kapacitami a schopnostmi k provádění kybernetických útoků. Dalším důvodem je stále postavení České republiky oproti západním zemím či Spojeným státům americkým [7].

3.5 Shrnutí

Bezpečnostní prostředí České republiky úzce souvisí s politickou sférou i se zhoršujícím se stavem bezpečnostní situace v celém světě. To vede k podpoře vývoje obranných složek státu, které v minulých letech byly podfinancovány.

Hrozby pro Českou republiku jsou v dnešní době různorodé - Islámský radikalismus, masová migrace, ruské vměšování, organizovaný zločin, extremismus a mnoho dalších. Všechny hrozby zaručují společenskou podporu, která je základem při posilování obranyschopnosti České republiky.

Z velkého množství hrozeb, jsou ovšem pro stát stále nejnebezpečnější hrozby z vnitřního bezpečnostního prostředí. V první řadě organizovaný zločin, extremismus či přírodní katastrofy jako například dlouhodobý stav sucha či kůrovcová kalamita v českých lesích.

Další relativní hrozby jsou útoky pramenící z kyberprostoru. Ať už to jsou myšleny útoky na státní instituce jako nemocnice nebo cílená propaganda a snahy cizích mocností se vměšovat do státních záležitostí.

Co se týká islámského radikalismu, tak Česká republika je v postavení, kdy není primárním cílem těchto teroristických organizací. Odlišné postavení od západních zemí či Spojených států amerických snižuje rizika útoku. Nebezpečím mohou být útoky „osamělých vlků“ v rámci své ideologie, nicméně nepatřící do žádné teroristické buňky či skupiny.

4 ANALÝZA PROGNÓZ BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ

Tato kapitola se věnuje analýze prognóz bezpečnostního prostředí z hlediska České republiky a zahraničí. První část této kapitoly bude věnována prognózám a publikacím týkajících se především České republiky. V druhé části pak budou rozebrány prognózy zaměřující se na zahraniční bezpečnostní prognózy.

Vybrané prognózy a publikace v této kapitole se zaměřují na nejpálčivější témata podle autora. Tento výběr je možno tedy brát jako čistě subjektivní, který se nemusí ztotožnit s každým.

Tabulka 2 – Přehled analyzovaných publikací

Název	Autor	Rok vydání
Dlouhodobý výhled pro obranu 2035	Ministerstvo obrany České republiky	2019
Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020	Národní centrum kybernetické bezpečnosti	2015
Bezpečnostní prostředí – sektorová analýza a implikace pro ozbrojené síly ČR 2019	Richard Stojar a kol.	2020
Bezpečnost v roce 2020 s výhledem do roku 2050	PhDr. Antonín Rašek a kol.	2006
European Security Strategy - A secure Europe in a better world	Council of the EU	2009
White paper on the future of Europe	European Commission	2017
Obranná strategie České republiky	Ministerstvo obrany České republiky	2017
World Population Prospects The 2015 Revision	OSN	2015

4.1 Dlouhodobý výhled pro obranu 2035

Materiál Ministerstva obrany definuje hlavní body pro rozvoj resortu v dlouhodobém horizontu. Všechny body mají za úkol naplnit politicko-vojenské ambice spolu s mezinárodními závazky.

Tento strategický dokument také rozpracovává zadání Obranné strategie České republiky z let minulých a také aplikuje nové požadavky z obranného plánování Evropské unie a NATO. Dalším důležitým bodem je, že tento dokument stanovuje základ pro další strategické dokumenty jako například Koncepce výstavby Armády České republiky a další.

4.1.1 Očekávané bezpečnostní prostředí

Ministerstvo obrany predikuje, že v budoucích letech se bezpečnostní prostředí bude měnit ve všech specifických oblastech a zejména v oblasti ekonomické, politické a vojenské. Primárním faktorem bezpečnostního vývoje pak bude chování mocností, kdy bude záležet na silovém prosazování jejich vlastních zájmů. Toto prosazování bude mít za následek snížení bezpečnostní stability a to zejména pro menší státy [28].

Sekundárním faktorem bude naplňování slibů mezinárodních bezpečnostních institucí.

Aktuálně jedním z největších rizik jsou vztahy evropských zemí s Ruskem, kdy by mohla nastat hluboká krize vyvrcholená až ozbrojeným konfliktem. Důvodem je ruská agrese vůči některým státům. Co se týká členských zemí NATO a Evropské unie, tak se Rusko upíná k řadě hybridních útoků včetně těch kybernetických či dezinformačním kampaním. Státy evropské nestability stále zůstávají země v oblasti západního Balkánu a východní a jihovýchodní Evropy [28].

Další vlna nestability se předpokládá na jih až jihovýchod od Evropy zasahující oblasti Afriky až Afghánistánu. Zde je důvodem existence řada malých, slabých a nestabilních států, jejich politický systém a způsob vládnutí je neadekvátní vzhledem ke globálnímu vývoji. Humanitární krize, masová migrace a ekonomická krize je výsledkem právě této správy a veškerá zřetěžená rizika jsou nebezpečím pro Evropu.

Pro Českou republiku je předpověď velmi podobná jako v letech minulých. Pravděpodobnost válečného konfliktu či přímo útoku na území České republiky je velmi mizivá. Nikdy ovšem nelze tuto možnost zcela vyloučit, jelikož je Česká republika vázaná

smlouvami se svými spojenci, kteří se mohou stát terčem útoku. A takovýto konflikt může ohrozit i bezpečnostní prostředí České republiky [28].

Hlavními trendy v bezpečnostním prostředí do roku 2035 jsou předpokládány tyto:

- ekonomická a informační globalizace, klimatické změny s nerovnoměrným technologickým vývojem budou vytvářet řadu konfliktů,
- rozložení politické moci a vojenských schopností – významní regionální hráči mimo NATO a EU pokračují v posilování svých vojenských a bezpečnostních schopností,
- rostoucí mobilita spojená s vysokou koncentrací obyvatelstva bude umožňovat bleskové šíření nakažlivých nemocí,
- místo nasazení ozbrojených sil začne přibývat forma hybridních metod – ty představují kombinaci vojenských a nevojenských prostředků,
- dynamický rozvoj vědy a technologií – to přináší vysokou dostupnost moderních technologií do nepovolaných rukou,
- rostoucí počet kybernetických útoků [28].

Vzhledem k této situaci, kdy moderní technologie budou hrát převážnou roli, členské země NATO a Evropské unie označily tento prostor za novou operační doménu. Kdy kybernetický prostor je už nyní považován za stejně důležitý jako pozemní, vzdušný či námořní.

Už v roce 2016 tuto skutečnost přijal v platnost strategický dokument EU s názvem Globální strategie EU [28].

Pro tyto trendy Dlouhodobý výhled specifikuje požadavky, které bude nutné vyžadovat:

- komplexní přístup – schopnost vedení a kombinace všech možných disciplín (zpravodajství, vojenství, civilní elementy atd.),
- flexibilita,
- připravenost na střet,
- aktualizovaná legislativa,

- mezinárodní spolupráci,
- rychlost a efektivitu [28].

4.1.2 Implikace pro rozvoj vojenských schopností

Z dostupných analýz je zřejmé, že v souvislosti s bezpečnostním prostředím budou stále větší nároky na vojenské schopnosti České republiky. Proto je v Dlouhodobém výhledu zmíněno těchto několik následujících bodů [28].

- **Základní principy výstavby ozbrojených sil ČR**

Výchozím požadavkem ozbrojených sil České republiky je zajišťování obrany. Za tímto primárním účelem je plánována neustálá výstavba ozbrojených sil. Ta se samozřejmě také odvíjí od požadavků Evropské unie a NATO.

Cílový stav je dosáhnout vyváženosti ozbrojených sil se schopností rychle reagovat na zhoršení stavu bezpečnostního prostředí. Například rychlé posílení a dobudování kapacit. I nadále budou jádrem pozemní síly s vysokou mírou schopnosti rychle reagovat. Z důvodu zhoršení bezpečnostních podmínek bude kladen důraz na Vojenské zpravodajství se schopností včasné identifikace hrozeb. S tím souvisí velmi dobrá součinnost i s ostatními prvky bezpečnostního systému [28].

Dalším cílem je zvýšit úroveň připravenosti obyvatel k účelu obrany státu. K tomu sloužící systém aktivních záloh zajistí personální kapacity a flexibilitu v případě potřeb státu.

Nutné bude se zaměřit i na technologickou úroveň bezpečnostních sil České republiky a neustále a trvale zlepšovat kompetence v této oblasti. Podle standardů je nutné zabezpečit, že technologická úroveň musí dosahovat takové míry, aby bylo možné zajištění obrany České republiky.

Z toho vyplývá, že ozbrojené síly musí být akceschopné a připravené při plnění úkolů v širokém spektru operací [28].

- **Hlavní oblasti schopností ozbrojených sil ČR**

Na požadavky státu, Evropské unie, NATO se stanovuje několik hlavních oblastí schopností ozbrojených sil České republiky: připravenost, nasaditelnost, zasaditelnost, ochrana, udržitelnost, informovanost, konzultace, velení a řízení [28].

- **Základní směry rozvoje ozbrojených sil ČR**

Vzhledem k době, kdy velmi podstatná forma bojových schopností spoléhá na technickou vybavenost, je nutné se zaměřovat čím dál tím více na vědecko-technický pokrok. K požadovaným schopnostem se předpokládá uplatňovat jak již zavedené konvenční metody, tak i nekonvenční a novátorské. Je totiž zásadní udržet stálý a kontinuální růst v průlomových technologiích jako je kybernetika, robotizace, umělá inteligence, nanotechnologie a spoustu dalších. Vývoj je tak rychlý, že sebe menší zastavení v této oblasti u ozbrojených sil České republiky by znamenal neodvratný hendikep [28].

Základními směry v Dlouhodobém výhledu jsou definovány tyto:

- zpravodajské zabezpečení,
- struktura velení a řízení,
- pozemní síly,
- vzdušné síly,
- kybernetické síly,
- speciální síly,
- logistická podpora,
- spojovací vojsko,
- vojenské zdravotnictví,
- vojenská policie,
- vojenská kancelář prezidenta republiky a hradní stráž [28].

4.1.3 Potřebné požadavky

Dosažení většiny zmíněných cílů stojí na několika pilířích:

- rozpočet ministerstva obrany,
- personální rozvoj,
- vyzbrojování ozbrojených sil,
- obranný průmysl a výzkum [28].

4.2 Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020

Za poslední dekádu se oblast moderních či informačních technologií abnormálně rozrostla. Už není nic zvláštního, když dříve lidské činnosti a aktivity, doplňují moderní technologie. Každá část lidského života je tím dotčena, ať se již jedná o ulehčení komunikace, přístup k informacím či službám nebo nakupování na dálku a spousty dalšího. Tento velký a rychlý vývoj má i svá negativa. Lidská společnost se díky nim stala zranitelnější. Proto i Česká republika musí na tuto skutečnost reagovat [29].

Od roku 2011 existuje Národní bezpečnostní úřad, kam spadá kybernetická bezpečnost. Jedním milníkem pro Českou republiku bylo, že za období 2012 – 2015 byl přijmut první Zákon o kybernetické bezpečnosti. Druhým důležitým bodem bylo otevření Národního centra kybernetické bezpečnosti sloužící k zvládnutí kybernetických incidentů [29].

Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020 není už jen strategie základního budování kapacit v této oblasti pro zajištění adekvátních kapacit, nýbrž jsou zde již stanovené strategie a vize k zajištění kybernetické bezpečnosti [29].

4.2.1 Vize

- Zajištění fungování informační společnosti.
- Rozšiřování kvalifikovaného personálu schopného čelit nejnovějším hrozbám.
- Včasné předcházení a detekce hrozeb.
- Budování předního postavení v oblasti kybernetiky v mezinárodních uskupeních jako je NATO, Evropská unie a další.
- Zajišťování prvků kritické informační infrastruktury.
- Zabezpečování předních industriálních systémů.
- Spolupracovat se subjekty soukromé, akademické a mezinárodní sféry.
- Rozvoj kultury informační společnosti [29].

4.2.2 Principy

Dosáhnout těchto vizí chce Česká republika za pomoci těchto principů:

- Ochrana lidských práv a svobod

Je nutné zdůraznit, že Česká republika dodržuje svobodu projevu a ochranu osobních dat a soukromí. S tímto souvisí, že při zajišťování kybernetické bezpečnosti lpí na základních lidských právech a demokratických principech. Proto se stát v čele s Národním bezpečnostním úřadem snaží působit transparentně [29].

- Komplexní přístup ke kybernetické bezpečnosti

Důvod k tomuto bodu je velice jasný. Internet nezná hranice státu. Proto je nutné ke kybernetické bezpečnosti přistupovat zvláště obezřetně i z globálního hlediska. Protože nelze oddělovat kybernetickou bezpečnost České republiky od kybernetické bezpečnosti globální. V tomto ohledu je tato situace velmi složitá.

- Budování důvěry a spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem

Veškerý kybernetický prostor samozřejmě nemůže pokrývat pouze stát. Je to prakticky nemožné. Proto k zajišťování kybernetické bezpečnosti musí aktivně spolupracovat veškerí aktéři, kteří se podílí svou účastí v kybernetickém prostoru.

Klasický internet jak ho známe je provozován a vlastněn soukromým sektorem a zde musí docházet k velmi intenzivní spolupráci. Proto se musí dbát na důvěru mezi soukromými subjekty a státem.

- Zvětšení kapacit

Vzhledem k neustálému vývoji se předpokládá, že pro správné fungování v letech budoucích se bude muset budovat neustále robustnější bezpečnostní systém, kde bude potřeba daleko větší pokrytí kompetentními kapacitami [29]

4.2.3 Hlavní cíle

Hlavní cíle mají podobnou charakteristiku od výše zmíněných principů a vizí, ale těmi hlavními jsou:

- Posílení všech struktur a zajištění efektivity zabezpečení.
- Aktivní mezinárodní spolupráce.

- Ochrana v rámci České republiky.
- Spolupráce se soukromým sektorem.
- Výzkum a vývoj.
- Vzdělávání a rozvoj informační společnosti.
- Rozvoj schopností Policie České republiky.
- Legislativní úpravy [29].

4.3 Bezpečnostní prostředí – sektorová analýza a implikace pro ozbrojené síly ČR 2019

Tato studie se zabývá tématem bezpečnostního prostředí České republiky v roce 2019. Většina materiálů vychází z případových studií Univerzity obrany v Brně. Cílem je porovnání státních a nadnárodních aktérů v oblastech bezpečnostního prostředí. Materiály vychází z dostupných otevřených zdrojů a snaží se analyzovat uplynulý rok 2019 v různých sektorech. Pro tuto sektorovou analýzu byl použit přístup vycházející z kodaňské školy [30].

4.3.1 Politický sektor

V roce 2019 je možné detekovat několik hlavních trendů ovlivňující politickou scénu jak v České republice tak celkově ve světě. Některé z těchto trendů ovlivňují suverenitu státu a politickou stabilitu.

Velké množství států v roce 2019 právě čelilo této nestabilitě, které vedla k nepokojům a protivládním demonstracím. Například šlo o politické demonstrace v sousedním Polsku, kdy byly tyto protesty vedené z obav před nezávislostí soudního systému. Další nepokoje se vyskytovaly na Blízkém východě či subsaharské Africe [30].

Mezi nejvýznamnější protesty patřily ty v Iráku, Libanonu a Íránu. Obecně lze říci, že Blízký východ je nejvíce nestabilní oblastí už několik let. Protesty se týkaly korupce, nezaměstnanosti, špatné ekonomiky, či zvýšení cen pohonných hmot. Další problémy se vyskytovaly v Perském zálivu, kde nejkritičtější situace byla v Jemenu. Jak již bylo řečeno, situace na Blízkém východě je dlouhodobě znepokojivá a právě s touto situací souvisí i značná radikalizace obyvatelstva. Je možné mluvit i o značném působení terorismu

a vlivem všech těchto okolností je ohrožena lidská bezpečnost a tím i způsobená následná masová migrace.

Afghánistán v tomto směru není žádnou výjimkou, kde se objevovaly protesty s cílem navrátit transparentnost prezidentských voleb. Dalším tématem v této oblasti jsou politické vyjednávání USA s Tálibánem o 18 let trvajícím konfliktu a opuštění území americkými vojáky [30].

Další oblastí velmi nestabilní je subsaharská Afrika a to včetně Mali, kde působí i čeští vojáci v misích OSN a Evropské unie. Protesty probíhaly především proti etnickému násilí. Mali během roku 2019 čelilo i četnému množství teroristických útoků vedené místními ozbrojenci. Tyto problémy jsou důvodem humanitární krize, které v této oblasti je. Velký problém je také enormní nárůst populace a tím způsobená i potravinová krize [30].

Dálný východ, Latinská či Střední Amerika na tom byla s protesty podobně. To stejné platí i o Hong Kongu, kde protesty probíhají proti čínské vládě.

Politická nestabilita se nevyhnula ani Evropské unii. Například Rada Evropské unie obvinila Maďarsko z porušování lidských práv. Nebo Evropská komise zažalovala Polsko kvůli nové reformě soudnictví.

V roce 2019 pokračovala také jednání se Spojeným královstvím, které v roce 2016 rozhodlo vystoupit z Evropské unie. Vystoupení bylo dvakrát posunuto, což mělo za následek odstoupení premiérky Theresy Mayové a její nástupce Boris Johnson naplánoval třetí termín. 31. ledna 2020 tedy Spojené království už úspěšně vystoupilo z Evropské unie [30].

Dalším významným tématem v politickém sektoru se týkalo rozhodnutí USA opustit území Sýrie. Toto rozhodnutí ovšem bylo jednostranné bez předchozích konzultací se Severoatlantickou aliancí a dalšími aliančními partnery. To mělo za následek tureckou invazi do syrského Kurdistanu. Tato invaze byla odsouzena členskými státy NATO a v celkovém důsledku tato situace vyvolala vnitřní spory, kdy Francie nebo i Maďarsko začalo silně zpochybňovat roli NATO, které čelí jak vnějším nepřátelům, tak i vnitřním výzvám způsobené nedůvěryhodností aliančních schopností [30].

V globálním měřítku stále probíhají spory mezi Čínou, USA a Ruskem. Kde nejsilnější aktér, USA, je postihnut polarizací společnosti způsobené vůči prezidentovi Donaldu Trumpovi. Čína i Rusko nadále pokračují v posilování svého globálního vlivu.

Veškeré tyto události měli dopad i na Armádu České republiky. V rámci mezinárodních smluv a dohod pod hlavičkou NATO, Evropské unie či OSN se angažovala naše armáda v několika oblastech, kde právě probíhala politická nestabilita. Například Irák, Afghánistán, Izrael anebo právě Mali. Armáda České republiky musí být připravena plnit své závazky plynoucí ze svého členství Severoatlantické alianci [30].

4.3.2 Enviromentální sektor

V průběhu roku 2019 byla věnovaná velká pozornost klimatologické disciplíně. Stále více toto téma zasahuje i politický sektor a některé politické činitele značně ovlivňuje. Klimatické změny v čele s globálním oteplováním mají vliv na budoucí vývoj environmentální bezpečnosti.

Mezinárodní organizace vydávají v průběhu roku řadu odborných studií o stavu klimatu. Sledují se vybrané trendy změny klimatu a v pravidelných intervalech jsou publikované v periodických zprávách. Také se začíná plnit Pařížská dohoda, která má za cíl snížit nebo omezit emise skleníkových plynů v ovzduší.

Primárními sledovanými trendy jsou:

- globální průměrná teplota,
- koncentrace skleníkových plynů v atmosféře,
- výška hladiny, teplota a pH oceánů,
- rozloha mořského ledu a ledových příkrovů [30].

Zajímavým v této souvislosti je vývoj globální teploty a koncentrace oxidu uhličitého za posledních pět let.

Tabulka 3 – Vývoj globální teploty a koncentrace oxidu uhličitého za posledních pět let [30], upravil Partl, 2020

Indikátor	2015	2016	2017	2018	2019
Globální průměrná teplota	0,90	1,02	0,92	0,85	0,98
Koncentrace CO ₂ (k prosinci)	402,51	405,14	407,49	409,75	412,44

Téma globálního oteplování značně ovlivňuje politickou oblast. Již zmíněná Pařížská dohoda či mimořádný summit OSN v New Yorku snažící se podpořit nové závazky, které mají směřovat k udržení oteplení země do 2 °C do konce staletí. V optimistické variantě se, co nejvíce přiblížit 1,5 °C.

Medializované byly stávky ve Švédsku vedené mladou aktivistkou se jménem Greta Thunberg [30].

Kolektivní neschopnost zemí zvrátit tento trend spojený zejména s oteplováním, predikuje, že v budoucnu se tento problém bude stále prohlubovat. Největším rizikem i pro Českou republiku v této oblasti jsou plíživé pohromy s nedostatkem vody a velmi velké sucho. Oba tyto problémy souvisí se značným poklesem srážek v minulých letech.

Aktuální čísla hovoří, že nedostatku vody je vystavena čtvrtina planety [31].

Pro ozbrojené síly České republiky to znamená zejména to, že v případě přírodních pohrom budou zapojeny do asistenčních operací integrovaného záchranného systému. Hlavně zejména u bleskových povodní, které jsou zvláště nebezpečné právě v tomto období sucha. Další možností asistence je při vzniku a působení různých epidemií či pandemií. Asistence Armády České republiky může sloužit jako výborné PR u veřejnosti a celkového zlepšení pohledu na ozbrojené síly [30].

4.3.3 Societální sektor

Společenský sektor či societální se zabývá ohrožením identity společnosti. Největšími hrozbami v této oblasti jsou:

- migrace,
- soupeření identit,
- úbytek obyvatelstva [30].

Nejvýznamnějším tématem je masová migrace. Během roku 2019 přicestovalo do Evropy nelegálně okolo 150 000 osob. Nejčastějšími zeměmi původu jsou Afghánistán, Sýrie, Irák a Turecko [30].

Česká republika koncem roku 2019 zaevidovala na více než půl milionu osob cizí státní příslušnosti. Největší částí na tomto čísle zaujímá ukrajinská komunita s 24,4% , následně

to jsou Slováci s 20,4% a poté Vietnamci s 10,4%. Z celkové počtu osob s cizí státní příslušností více než polovina přijela do České republiky za prací.

Je nutné zmínit, že bezpečnostními silami České republiky není vyhodnocena migrace jako nebezpečná, ačkoliv to tak veřejností subjektivně je. Z pohledu úbytku obyvatelstva se dá říci, že jde i o pozitivní krok. Z pohledu Armády České republiky se také jedná o příležitost náboru nových vojáků [30].

4.3.4 Vojenský sektor

V roce 2019 měli důležitý význam dlouhodobé konflikty. Vnitrostátní konflikt v Afghánistánu, eskalace konfliktu jaderných mocností (Indie a Pákistán) – konflikt v Kašmíru, konflikt v Sýrii anebo také dlouhodobý konflikt v Jemenu. Pro Českou republiku byla významná situace v Mali, kde působili čeští vojáci. Kde se dlouhodobě zhoršuje ekonomická i bezpečnostní situace. Během roku zde byla řada protestů i proti vojenské přítomnosti cizích mocností. Ty mají ovšem důležitý význam vzhledem k sílící aktivitě islamistických skupin [30].

Další oblastí, kde probíhá složitý vnitrostátní konflikt, je Libye. Stát je fragmentován do několika částí. Dochází zde ke střetu zájmů několika externích aktérů. Kdy se snaží o stabilizaci země například Francie, Itálie anebo Ruská federace, která ale podporuje v tomto konfliktu konkurenta oproti prvně jmenovaným zemím. Koncem roku vstupuje na toto pole další aktér v podobě Turecka [30].

Na území Evropy se jeví i nadále jako velmi důležitá situace na východní Ukrajině, která už i přes dříve napjaté vztahy mezi Evropskou unií a Ruskem dělá ještě více vyhrocené.

Pro Armádu České republiky tyto situace jen potvrzují, že navyšování obranných prostředků je nutné a to i vzhledem k budoucím spojeneckým vazbám. Nejvýznamnějšími ozbrojenými konflikty, kde dochází nebo by mohlo dojít k působení Armády České republiky, se stále jeví oblast Mali a také k nám nejbližší ozbrojený konflikt na východní Ukrajině. Právě v této souvislosti se jeví jako primární působení v oblasti Pobaltí. A to zejména po psychologické stránce k odstrašení ruské agrese [30].

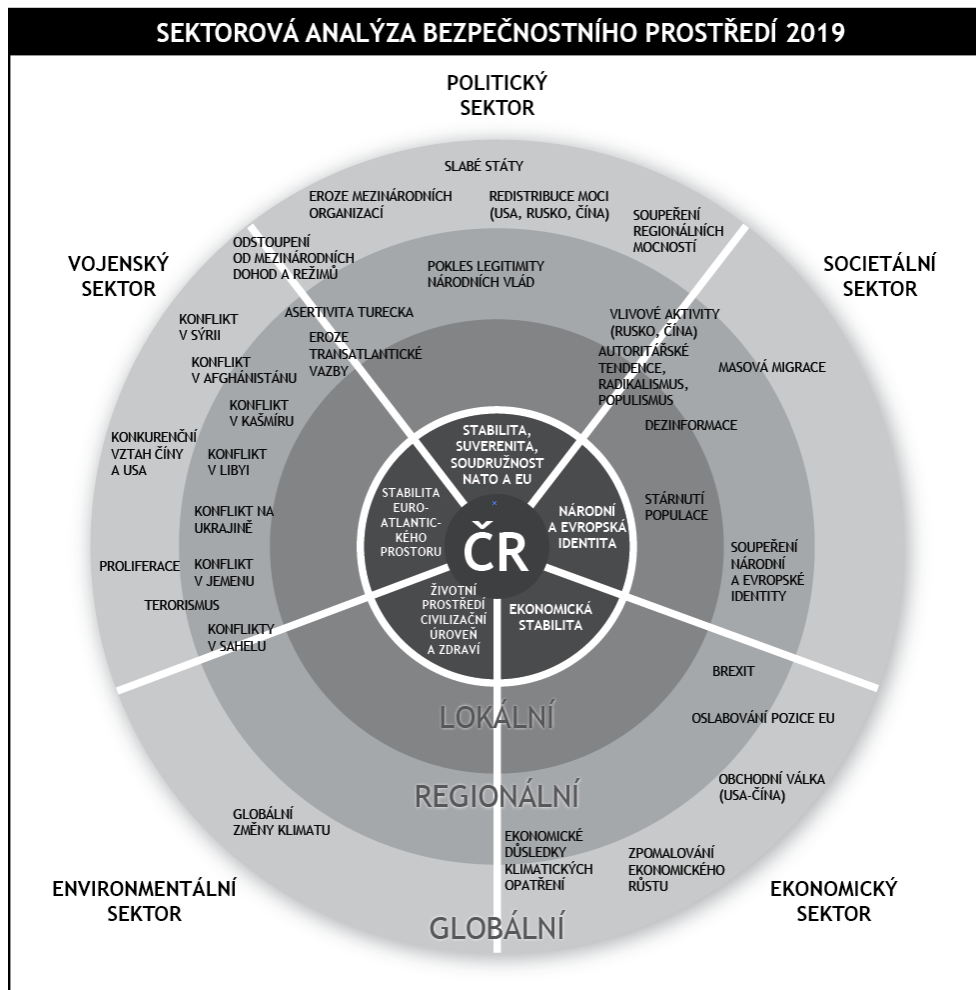
4.3.5 Ekonomický sektor

Rok 2019 pro ekonomický sektor znamenal období rostoucí nejistoty. Prognózy predikovaly značné zpomalení světové ekonomiky. Mezi jedním z důvodů patřila obchodní válka mezi USA a Čínskou lidovou republikou.

Tyto dva globální aktéři prakticky rozhodují o celosvětové ekonomice. A ta se hlavně v druhé polovině roku velmi otřásla z důvodu vyhrocení obchodních vztahů. Amerika zavedením cla na import čínské produkce tyto vztahy ještě více vyhrotila, jelikož se dostavila totožná reakce od Číny. Po těchto událostech našťestí tyto vzájemné politicko-obchodní vztahy dále neeskalovaly, ovšem nejistoty a obavy z dalšího negativního vývoje přetrvávají dodnes [30].

Ovlivněny byly i evropské státy, jelikož většina z nich je závislá na mezinárodním obchodu a nárůst amerického nebo čínského protekcionismu mělo své negativní dopady. Jedním z nich bylo zpomalení růstu HDP. Pro Českou republiku bylo nejvíce klíčové oslabení svého nejvýznamnějšího partnera, kterým je Německo. Německý export a průmyslová výroba byla postihnuta slabší poptávkou a také politickým rozhodnutím založeným na environmentalistickém hnutí, kde byly pod velmi silným tlakem těchto organizací deklarovány závazky ke snižování emisí. Což vede k tzv. zelené ekonomice [30].

Pro Armádu České republiky z těchto okolností vyplývá, že je v silné vazbě na celkovou ekonomiku státu. Politické elity a veřejnost by nebyly ochotné vyčleňovat dostatečné množství financí na obranu. Je proto prioritou obranných složek dokončovat již probíhající realizace těch nejdůležitějších a nejpotřebnějších záležitostí pro udržení a posílení stávajících schopností.

Obrázek 3 – Sektorová analýza bezpečnostního prostředí 2019 [30]

4.4 Bezpečnost v roce 2020 s výhledem do roku 2050

Tato prognóza od českého autora Antonína Raška popisuje bezpečnostní prostředí od roku 2020 do roku 2050.

Autor popisuje několik globálních problémů, které se dotknou jak Evropy spolu s Českou republikou, tak problémy na ještě větší globální úrovni, které budou mít vliv na celkovou úroveň bezpečnostního prostředí [33].

V budoucnu se pro Evropu jako jedno z největších budoucích rizik jeví ilegální migrace. Bude docházet ke střetu odlišných kultur a je těžké odhadovat, jestli populačně slábnoucí Evropa těmto problémům bude schopna čelit. Hlavní problémy spolu s ilegální migrací je samozřejmě příchod nových ideologií jako například islámský radikalismus nebo extremismus. Zvětšující se počet majetkové a jiné trestné činnosti spojené právě s odlišným

chováním migrantů. Další problémem pro Evropu může být rapidně zvýšená distribuce drog. Což jen podpoří vývoj organizovaného zločinu, který v konečném důsledku bude moci zasahovat do veřejného života a politické sféry, což je velké riziko pro státní aparáty [33].

Mezi další problémy, kterým se Evropa nevyhne, bude vzrůstající tíhnutí k environmentalistickému hnutí. Státy a spojenecké aliance budou pod tlakem těchto organizací přijímat nová opatření a zákony, které budou mít v konečném důsledku negativní vliv na celkovou ekonomiku. V této souvislosti bude ohroženo i bezpečnostní prostředí, jelikož to se primárně od ekonomiky odvíjí [32].

Vážnou hrozbou pro Evropu bude i slábnoucí NATO, které pod tlakem různých aktérů ztratí svůj význam.

Bezpečnostní prostředí z globálního hlediska bude ohroženo z mnoha směrů. Jedním z nich bude stále terorismus, který ovšem budou doplňovat nové hrozby. Nebezpečím budou možné epidemie a pandemie. Začne se stále více projevovat a prohlubovat hrozba s nedostatkem vody a vzácných surovin. To spolu s poklesem tradičních zdrojů energie povede k novým sporům o tyto zdroje [32].

Dalším nebezpečím nastávají jaderné programy vedené Íránem či KLR, které při vyhrocení politických vztahů budou ochotni tyto zbraně použít. Další variantou může být, že jaderné programy se objeví u prvních afrických států. Což z hlediska bezpečnostního prostředí jen povede k nestabilitě a složitosti vyjednávání k nepoužívání těchto zbraní.

Z politického hlediska se bude mnoho věcí odvíjet od politických vztahů mezi třemi největšími mocnostmi. USA, Čína i Rusko budou chtít nadále prosazovat své zájmy v okolním světě a bude docházet ke střetu zájmů. Postavení Spojených států amerických z dob minulých bude neudržitelný a dá se předpokládat, že velmi silná ekonomická Čína, Rusko a Evropa budou posilovat své postavení právě na úkor USA.

V konečném důsledku se na konci půl století projeví nutnost souhrnného přístupu k preventivním řešením bezpečnostních hrozeb. Z pohledu Evropy dojde k společné bezpečnosti politice, která bude vést k integraci nových bezpečnostních systémů. Z pohledu globálního se dá předpokládat, že se upevní vztahy Spojených států amerických s Ruskem a Evropou, zatímco bude docházet především ze strany USA k odříznutí Číny [32].

4.5 European Security Strategy - A secure Europe in a better world

Od roku 2003, kdy Evropská rada přijala poprvé dokument s názvem „Evropská bezpečnostní strategie“ nebo dále zkráceně ESS, se stanovily zásady a cíle, které chce Evropská unie v otázkách bezpečnostních zájmů prosazovat [34].

V dokumentu jsou definovány výzvy a potencionální hrozby, které mohou ovlivnit fungování Evropy.

4.5.1 Hrozby

ESS definuje řadu hrozeb, které jsou z pohledu bezpečnostních zájmů velmi důležité. Některé z nich jsou dlouhotrvající a některé z nich nabyly na významu.

- **Terorismus a organizovaný zločin**

Z pohledu Evropy je terorismus významnou hrozbou. Po útocích v Madridu, Londýně nebo třeba v Paříži, je stále aktuálním tématem. Jde především o radikalizované lokální skupiny. Stejně vážný problém se týká organizovaného zločinu. Obchodování s drogami, lidmi, zbraněmi nebo technologickými prvky ovlivňuje celkové fungování jak ekonomiky, tak bezpečnostních systémů jednotlivých států.

Evropská unie v těchto dvou problémech už implementovala mnoho řešení. Například Haagský program nebo nové strategie, které umožňují vyšetřování a stíhání bez ohledu na hranice států a podobně. Dalším opatřením je například „Strategie Evropské unie pro boj proti terorismu“, což je dokument věnující se přesně problematice v otázkách terorismu. Ten definuje různé přístupy boje proti této hrozbě [34].

Vytyčenými cíli zůstávají:

- koordinační opatření,
- mechanismy civilní obrany,
- zesílení boje proti radikalizaci,
- zesílení partnerství států s ohledem na justiční spolupráci,
- spolupráce s nestátními sektory [34].

- **Zbraně hromadného ničení**

ESS tuto hrozbu označila jako potenciálně s největším ohrožením. V tomto označení jde primárně o dopady, které by vznikly z jejich použití, nikoliv z historického hlediska nebo procentuálně možného.

Ovšem za posledních několik let se tato hrozba stává více a více reálnou. S ohledem na vývoj technologií a některých států jsou rizika větší než kdy dříve. Když například Libye byla schopná začít výstavbou svého programu zbraní hromadného ničení (Libye program následně zrušila), nebo když svůj program tykající se zbraní hromadného ničení mají země tak politicky nestabilní jako Írán či Severní Korea. Musí se tímto tématem zabývat i Evropská unie.

V ESS jsou jasně definované cíle, které by ráda Evropská unie následovala. Například svojí aktivitou na mezinárodních fórech či kladením důrazu na dohody OSN. Důležité je se také věnovat boji proti financování šíření zbraní a také vyjednávání o smlouvě, která by zakazovala výrobu štěpných materiálů [34].

- **Energetická bezpečnost**

Předpoklady ohledně energetické nezávislosti hovoří jasně, že až do roku 2030 se bude až 75% ropy a plynu muset dovážet. Což předznamenává mnoho bezpečnostních výzev.

Důležitou věcí bude sjednotit trh s energiemi, které budou vzájemně více propojené. To může být jedním z krizových mechanismů pro řešení přerušování dodávek.

Dalším důležitým bodem bude diverzifikace zdrojů a paliv. Evropská unie i nadále chce plnit závazky tranzitních cest, ale chce i apelovat a podporovat výstavbu zařízení pro obnovitelné zdroje [34].

- **Změna klimatu**

Již v letech minulých se uváděly dopady klimatických změn v strategických dokumentech. Veškeré tyto dopady mají vliv na celkový stav bezpečnosti.

Změny klimatu s sebou mohou nést problémy v několika směrech:

- humanitární krize,
- migrace,
- spory o obchodní trasy,

- konkurenční boje o zdroje,
- politické a ekologické krize.

Evropská unie si dala za cíl pomocí analýz a včasných varování předcházet konfliktům. Tomu ovšem není EU schopna čelit sama. Proto je velký apel na mezinárodní spolupráci [34].

4.5.2 Cíle

Cíle Evropské unie vycházejí z klíčových hrozeb a snahy tyto hrozby eliminovat případně minimalizovat. Základními body, které jsou v ESS zmíněny jsou:

- politika nešíření zbraní,
- posílení Mezinárodní agentury pro atomovou energii,
- zpřísnění vývozních kontrol a boj proti ilegálnímu obchodu,
- posilování demokracie [34].

ESS vychází z toho, že dnešní vzdálené hrozby mohou mít stejné důsledky jako hrozby v bezprostřední blízkosti. A nově vzniklé hrozby už nemusí mít jen čistě vojenský charakter. Proto se musí Evropská unie zabývat širokým spektrem těchto hrozeb, ale zároveň i nástrojů k eliminaci. U teroristických činností je zapotřebí kombinovat správně zpravodajské, politické, soudní, vojenské a informačně technologické prostředky.

Proto je zapotřebí se veškerým hrozbám komplexně věnovat [34].

4.6 White paper on the future of Europe

Tento dokument zobrazuje možné scénáře pro Evropskou unii do roku 2025 a mapuje různé faktory, které v příštích letech přinesou různé změny. Cílem dokumentu je vyvolat diskuzi především členských států Evropské unie a třeba předejít značným problémům, které mohou nastat [35].

Základními zmíněnými faktory, které budou ovlivňovat budoucnost, jsou:

- podíl Evropy na světové populaci klesá,
- podíl Evropské unie na globálním HDP klesá,
- euro globální měnou, ale i ostatní měny sílí,
- nezaměstnanost v Evropské unii klesá (ovšem stále vysoká),
- Evropská unie je největším dárce humanitární pomoci,
- věkový průměr Evropy bude v roce 2030 největší na světě [35].

Identifikované hrozby v tomto dokumentu jsou:

- terorismus,
- zvýšený počet vojenských jednotek na východ od Evropské unie,
- konflikty na Blízkém východě,
- masová migrace,
- organizovaný zločin,
- kybernetické útoky,
- změny klimatu [36].

Z těchto faktorů a hrozeb je vytvořena stěžejní část, která je doporučením kam směřovat v budoucnosti. Následujících pět scénářů obsahuje řadu náhledů a možné podoby jak bude vypadat Evropa v roce 2025. Většina z nich nejsou detailními plány, spíše ilustrativní scénáře, které mají vyvolat diskuzi [35].

4.6.1 Scénář 1 – Pokračování

Vytvořený první scénář ilustruje Evropskou unii jako takovou, která bude pokračovat ve stávajícím trendu. Bude se zaměřovat na vytváření pracovních podmínek a míst, investování do digitalizace, dopravní a energetické infrastruktury.

Dojde ke zlepšení jednotné měny a budou následovat další kroky s cílem lepšího finančního dohledu nad jednotlivými státy, respektive nad veřejnými financemi.

Dále také dojde k posílení boje s terorismem spolu se zlepšením zpravodajských informací. V této souvislosti se prohlubuje spolupráce v oblastech obrany, průmyslu, výzkumu a jiných [35].

4.6.2 Scénář 2 – Nic než jednotný trh

Tento scénář se zaměřuje na problematiku jednotného trhu. Kdy z důvodu neschopnosti se dohodnout v oblastech jako jsou migrace, bezpečnost nebo obrana, se stává hlavním důvodem fungování právě jednotný trh.

Volný pohyb kapitálu a zboží se stane snadnějším a i nadále zůstane bezcelním než jinde. S ohledem na snižování regulací dochází ještě k většímu rozdílu v oblastech spotřebitelských, sociálních, environmentálních, daňových a případně i veřejných dotací. S tím vyvstává riziko předhánění se, o co nejmenší regulaci.

Společná měna usnadňuje obchodní výměnu, ale velké rozdíly mezi členskými státy komplikují a omezují spolupráci. To vede k vnitřním sporům, které mohou vést až k neschopnosti se dohodnout v důležitých otázkách [35].

4.6.3 Scénář 3 – Ti, kteří chtějí více, dělají více

Třetí scénář vychází z předpokladu, že státy fungují jako dnes. Ovšem některé chtějí spolu spolupracovat ještě více. Především jsou to ty státy, které si sympatizují v konkrétních oblastech politik, jako například obrana, bezpečnost, sociální politika a podobně.

To ve výsledku bude znamenat, že „vzniklé“ nové skupiny členských států budou mezi sebou mít daleko užší spolupráci oproti ostatním státům. Bude docházet ke konkrétním právním opatřením. Vzniknou tak silná centra výroby nebo výzkumu.

V konečném důsledku to znamená, že Evropská unie jako taková je zachována, ovšem dochází k prohlubování nerovnosti práv občanů podle toho, v které zemi žijí. Tím vzniknou otázky ohledně smysluplnosti a transparentnosti Evropské unie jako takové [35].

4.6.4 Scénář 4 – Pracuj méně, ale více efektivně

Předposlední scénář uvažuje nad tím, kdy zintenzivní některé činnosti v některých oblastech, jako jsou obchod, inovace, migrace, bezpečnost, obrana a další. Tyto činnosti vezme pod svou kontrolu jako například, že evropské pohraniční a pobřeží bude spravovat jednotný úřad pro správu vnějších hranic. Pro boj s terorismem už nebude roztržštěn na každý jednotlivý stát, ale bude ho řešit evropská agentura a tak dále.

To znamená, že Evropská unie a její členské státy přestanou být aktivní v těchto záležitostech. Dojde k jakési transparentnosti činností a bude jasnější rozdělení odpovědností. Oproti tomu je tu riziková ztráta kontroly nad některými věcmi na úrovni státu [35].

4.6.5 Scénář 5 – Dělat mnohem více společně

Poslední scénář se zabývá prohloubením spolupráce všech členských států. Vychází z toho, že každý jednotlivý stát není schopen řešit některé výzvy samostatně. Buď že k tomu nemá dostatečné nástroje nebo zdroje či kompetence.

Výsledkem tedy bude daleko intenzivnější spolupráce ve všech oblastech. V této souvislosti dojde i k posílení eurozóny. Jednání na evropské úrovni jsou daleko přímočařejší a rychlejší. A to i následné rozhodování. Občané budou dosahovat více práv založených z práv Evropské unie. Vystává však riziko nespokojenosti jednotlivých států, kteří budou ztrácet svou moc [35].

Tyto scénáře by měli otevřít diskusi a to i s občany, o tom, kam by se Evropa, potažmo Evropská unie měla v příštích letech vydat. Autoři si jsou vědomi, že stejně jako výše zmíněných 5 scénářů, povede diskuse k dalším a dalším názorům, možnostem a návrhům dalších scénářů, které do roku 2025 budou moci nastat [35].

4.7 Obranná strategie České republiky

Tento strategický dokument popisuje přístup České republiky k zajišťování obrany státu. Definuje hlavní způsoby a hlavní úkoly ozbrojených sil pro plnění úkolů v rámci obrany. Obecně lze říci, že strategické dokumenty a jejich mnoho, představují základ pro další sektorové analýzy, plány a dalších dokumentů zaměřující se přímo na konkrétní body bezpečnostního prostředí.

Tento zmíněný dokument je detailněji popsán výše v této práci. Hlavními definovanými hrozbami v tomto dokumentu jsou považovány:

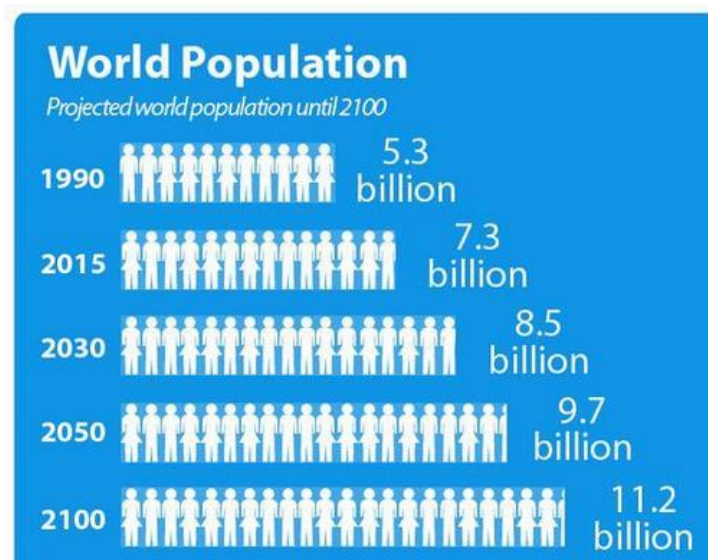
- terorismus,
- extremismus,
- organizovaný zločin,
- působení cizí moci,
- bezpečnostní aspekty migrace,
- přírodní hrozby,
- antropogenní hrozby,
- hrozby v kyberprostoru,
- energetické, surovinové a průmyslové hrozby,
- hybridní hrozby [7].

4.8 World Population Prospects The 2015 Revision

Tato prognóza od OSN se zaměřuje na přelidněnost planety. V roce 2050 se předpokládá, že bude na naší zeměkouli okolo 10 miliard lidí. Afrika, Indie anebo Čína. U všech těchto oblastí se předpokládá enormní nárůst, který bude tvořit velký podíl na celkové populaci na světě. Například předpoklady pro Nigérii hovoří jasně, že v roce 2050 populačně překonají Spojené státy. U Indie jsou odhady, že dorovná a v horším případě i překoná silnou populační Čínu. Tato předpověď v nejčernějších scénářích může nastat mezi lety 2022 – 2030 [38].

Dalších 9 zemí podle prognózy bude tvořit více než polovinu předpokládaného nárůstu populace:

- Nigérie,
- Indonésie,
- Kongo,
- Etiopie,
- Spojené státy americké,
- Uganda,
- Tanzanie [38].

Obrázek 4 – Světová populace v průběhu let [38]

4.9 Shrnutí

V této kapitole byla provedena analýza několika publikací zabývajících se bezpečnostním prostředím. Většina z nich měla společné rysy, které vycházely z podobně identifikovaných hrozeb. Některé publikace, zabývajících se přímo prostředím České republiky mají svá specifika, ale to i publikace zabývajících se jiným prostředím.

Obecně vzato se prosazuje komplexní přístup, kdy k dosažení požadovaného cíle či požadovaného bezpečnostního prostředí je zapotřebí využívat celé spektrum možností a nástrojů. Jelikož v nynějším světě můžeme najít hrozbu na opačném konci planety. Proto jsou vytvářeny konkrétní strategické dokumenty nebo koncepční dokumenty, zabývajících se konkrétními problémy. V nich jsou popsány přesné postupy, procesy a nástroje, které pomohou k dosažení vytyčených cílů.

5 KOMPARACE AKTUÁLNÍCH BEZPEČNOSTNÍCH PROGNÓZ

V této části diplomové práci budou porovnány zmíněné bezpečnostní prognózy. Hlavními body budou předpovídané hrozby a trendy, které mohou mít vliv na bezpečnostní prostředí.

V následující tabulce je znázorněn výčet všech hrozeb zmíněných v prognózách. Ke každé hrozbě je přiřazeno opatření vyplývající z daných publikací.

Tabulka 4 – Výčet hrozeb a případná opatření

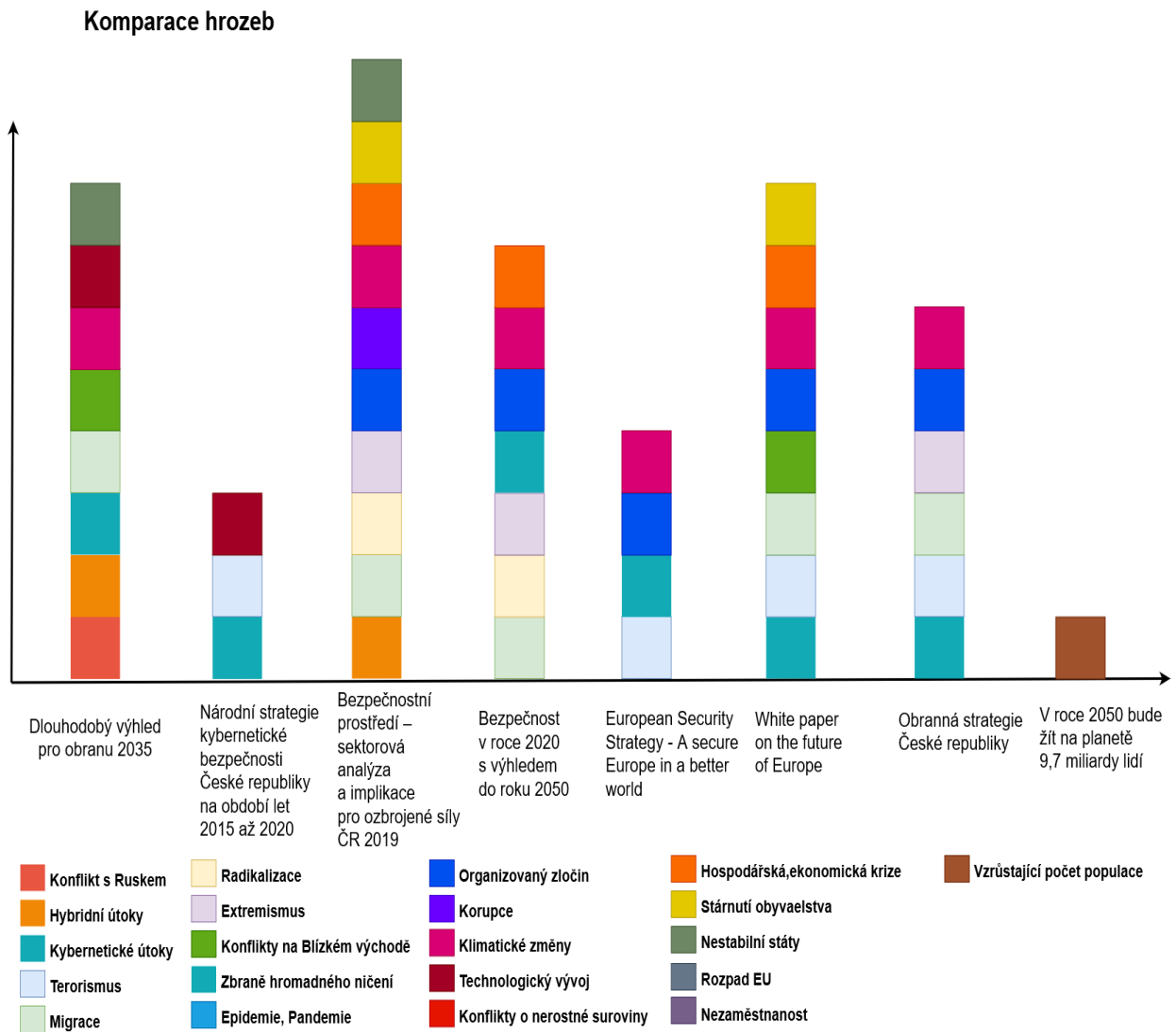
Číslo	Hrozba	Opatření a pozitivní trendy
1	Konflikt s Ruskem	Posílení politických vztahů
2	Hybridní útoky	Spolupráce v rámci kolektivních smluv
3	Kybernetické útoky	Zabezpečení dostatečným množstvím kompetentních zaměstnanců. Neustálý pokrok v této oblasti.
4	Terorismus	Stabilizace států a boj proti financování terorismu.
5	Migrace	Humanitární pomoc v zemích, kde působí krize.
6	Radikalizace	Zvýšený dohled nad veřejným prostorem a veřejným míněním.
7	Extremismus	Vývoj mezd s cílem zvýšení spokojenosti obyvatelstva.
8	Konflikty na Blízkém východě	Stabilizace nestabilních států.
9	Použití zbraní hromadného ničení	Mezinárodní dohody o odzbrojování.
10	Epidemie, Pandemie	Zvýšená osvěta, zajištění globální základní zdravotnické péče.
11	Organizovaný zločin, kriminalita	Aktivní mezinárodní spolupráce na vyšetřování.

12	Korupce	Zvýšení transparentnosti
13	Klimatické změny, globální oteplování atd.	Snížení všech emisních zdrojů.
14	Technologický vývoj	Dohled nad technologickým rozvojem nestabilních států apod.
15	Konflikty o nerostné suroviny	Šetrné zacházení s dosavadními surovinami a hledání možných alternativ.
16	Hospodářská, ekonomická krize	Eliminování hospodářských katastrof.
17	Stárnutí obyvatelstva	Řízená migrace z přelidněných států.
18	Nestabilní státy	Snaha o stabilizaci.
19	Rozpad Evropské unie	Upevnění vazeb jednotlivých států.
20	Nezaměstnanost	Podpora malých podniků.
21	Vzrůstající počet populace	

Tabulka 5 – Přehled hrozeb v analyzovaných publikacích a prognózách

Název	Autor	Rok vydání	Hrozby
Dlouhodobý výhled pro obranu 2035	Ministerstvo obrany České republiky	2019	1, 2, 3, 5, 8, 13, 14, 18
Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020	Národní centrum kybernetické bezpečnosti	2015	3, 4, 14
Bezpečnostní prostředí – sektorová analýza a implikace pro ozbrojené síly ČR 2019	Richard Stojar a kol.	2020	1, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 16, 17, 18
Bezpečnost v roce 2020 s výhledem do roku 2050	PhDr. Antonín Rašek a kol.	2006	5, 6, 7, 9, 11, 13, 16,
European Security Strategy - A secure Europe in a better world	Council of the EU	2009	4, 9, 11, 13
White paper on the future of Europe	European Commission	2017	3, 4, 5, 8, 11, 13, 16, 17,
Obranná strategie České republiky	Ministerstvo obrany České republiky	2017	3, 4, 5, 7, 11, 13
V roce 2050 bude žít na planetě 9,7 miliardy lidí	OSN	2015	21

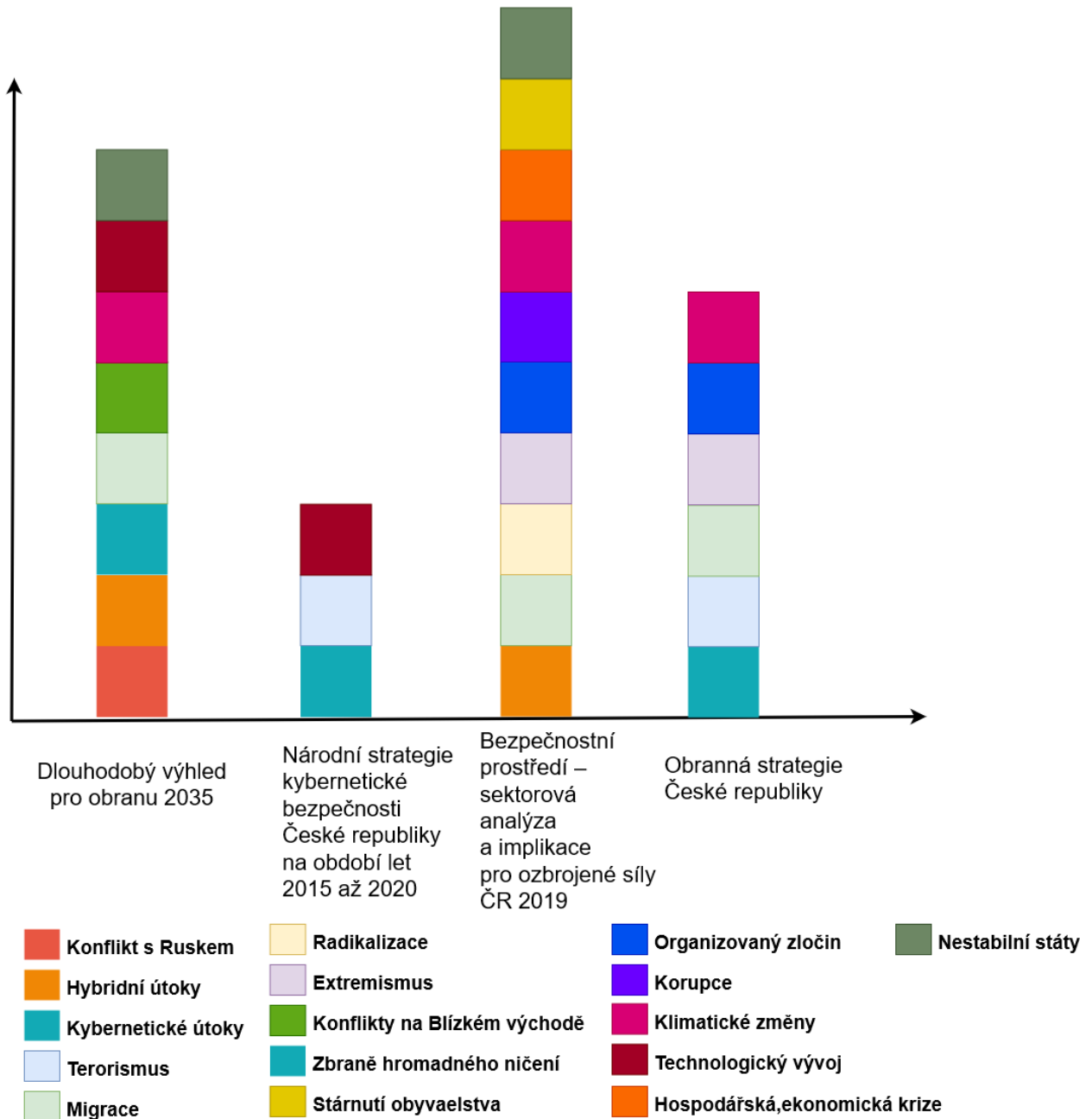
Na obrázku číslo 5 jsou zobrazené rozdíly v četnosti hrozeb jednotlivých prognóz. S největším počtem hrozeb se na první místo řadí dokument „Bezpečnostní prostředí – sektorová analýza a implikace pro ozbrojené síly 2019“. Z obrázku je také zřejmé, že v publikacích se nejvíce opakuje hrozba klimatických změn.

Obrázek 5 – Komparace hrozeb [vlastní]

Pro samostatnou Českou republiku pak tuto komparaci zobrazuje samostatný obrázek číslo 6. Z obrázku je zřejmé, že Česká republika nepodceňuje hrozby v kyberprostoru, jelikož tato hrozba patří mezi nejpočetnější.

Komparace hrozeb pro Českou republiku

Obrázek 6 – Komparace hrozeb pro Českou republiku [vlastní]

5.1 Prognózované pozitivní trendy

Z tabulky 4 jsou porovnány objevující se hrozby a jejich opatření spolu s pozitivními trendy. V celkovém důsledku je pozitivních trendů podstatně méně, než samotných výskytů hrozeb. Lze říci, že je to dáno typem či charakterem publikací, které se spíše zaměřují nad odhalením a upozorněním na hrozby pak následně nalézání způsobu predikce a eliminování.

Avšak i tak je možno nalézt několik důležitých pozitivních trendů, které díky různým hrozbám vyvstává. V následující tabulce jsou znázorněny ty nejdůležitější z nich.

Tabulka 7 – Pozitivní trendy

Pozitivní trend	Hrozba
Omezování znečištění ovzduší	Globální oteplování
Rozvoj demokracie a stabilizace systému	Konflikty na Blízkém východě
Podpora zaměstnanosti	Ekonomická krize
Soběstačnost státu	Hospodářská krize
Rozvoj potenciálu státu	Kybernetické útoky
Podpora vzdělávání	Extremismus a radikalizace
Transparentnost	Korupce

5.2 Shrnutí

Díky porovnání těchto publikací a prognóz je zřetelné, které hrozby jsou v budoucnu nejvíce pravděpodobné a které by měly být brány v potaz v dalších plánech. Ty mohou být pak velmi důležité v dalším vývoji jak v globálním měřítku, tak i například v bezpečnostním prostředí Evropské unie a zároveň bezpečnostním prostředím České republiky.

Z komparace vyplývá, že nejožehavějšími hrozbami jsou masová migrace, terorismus, klimatické změny a organizovaný zločin. Důležité je samozřejmě nezapomínat na technologický vývoj, který souvisí i s kybernetickými útoky. Tato oblast se jeví jako nejvíce rostoucí a je pro každý stát tuto oblast neopomíjet.

6 MOŽNÝ VÝVOJ BEZPEČNOSTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR

Závěrečná kapitola prezentuje možný vývoj bezpečnostního prostředí a jeho vliv na Českou republiku v období příštích deseti let. Potencionální vývoj bezpečnostního prostředí je zpracován rovněž formou variantních scénářů. Je nutné zdůraznit, že tato kapitola prezentuje autorův pohled na možný vývoj bezpečnostního prostředí, utvářený na základě studia širokého spektra odborných zdrojů.

6.1 Vojenská bezpečnost

Česká republika do roku 2025 pokračuje s modernizací vojenské techniky, která z důvodu stagnace vývoje z dob minulých, byla značně zastaralá. Vyzbrojování armády ovšem značně komplikují vztahy USA a Ruska. Většina techniky pochází právě z těchto dvou zemí, které ovšem nyní minimalizují své prodeje kvůli své potřebě.

Dalším problémem, se kterým se AČR bude v letech 2025-2030 potýkat je kapacitní nedostatek. Jedním z několika důvodů je, čím dál tím více častý nevyhovující zdravotní stav potencionálních nováčků anebo také nízký zájem mladých lidí k vstupu do armády.

Navzdory těmto problémům, požadavky NATO způsobují neustále zvyšující se zbrojní náklady. V rámci spojeneckých smluv a požadavků je Armáda České republiky stále více využívána v rámci zahraničních misí. Válečné spory na Blízkém východě, v Africe, na územích Pákistánu či Nigérii budou z dlouhodobého hlediska velmi destruktivní. Kromě rozpadu tamních států povedou i k tvorbě neustále nových aktérů, kteří mohou představovat novou vojenskou hrozbu jak pro Evropskou unii, NATO, tak i pro samotnou Českou republiku.

Tento vývoj je z pohledu ekonomiky České republiky neúnosný a v dalších dekádách bude finanční rozpočet spíše klesající.

6.2 Ekonomická bezpečnost

Roky 2020 – 2030 bude pro českou ekonomiku stěžejní. Kdy se v první polovině dekády předpokládá výrazný pokles HDP. Mezinárodní obchod bude závislý na politických vztazích USA – Rusko – Čína. To bude jednou z věcí, která ovlivní ekonomický růst České republiky.

Od začátku roku 2020, kdy nastala ekonomická krize způsobená celosvětovým šířením koronaviru, se Česká republika bude stále snažit vrátit ekonomiku do bodu, kde byla v roce 2019. Pozitivní se ukáže provázanost s Německem, respektive německou ekonomikou. Německá vláda totiž jako jedna z mála zemí nepřistoupila k zavedení nepřísnějších opatření a tak její HDP pokleslo jen o 2,2%. Problémem České republiky a české ekonomiky je ovšem až přehnaná polarizace a tíhnutí k západu ačkoliv to není vždycky pro Českou republiku výhodné. Proto se v letech 2025 – 2030 nepředpokládá výrazné zlepšení v ekonomické oblasti, protože Spojené státy americké, zatížené vnitrostátními spory nebudou prosperovat. Naopak Čína v růstu HDP zaujme prvenství a bude to ona, kdo bude tvořit globální mezinárodní obchod.

Česká republika také bude postihnuta kolektivními smlouvami v rámci Evropské unie, NATO či OSN, kdy výdaje na vyzbrojování, snižování emisí CO₂ či poskytování humanitární pomoci cizím státům bude rapidně zpomalovat růst celkové ekonomiky státu.

6.3 Politická bezpečnost

V oblasti politické bezpečnosti se v následující dekádě nepředpokládá žádná výrazná změna. Stávající problémy, jako například změny ve školství na základních a středních školách nebo problémy s čerpáním dotací a to hlavně kvůli přehnané byrokracii, budou stále nevyřešené a s příchodem nového volebního období budou propagovány problémy, které jsou pro společnost aktuální. Například podfinancovaný zdravotní sektor a to především zdravotnický personál jako zdravotní sestry či ošetřovatelé. Ovšem ani tyto problémy se během následujících několika let nepodaří zdárně dořešit a se změnou vládnoucích stran dostanou prioritu zase jiné, palčivější témata.

V průběhu let 2020 – 2025 se předpokládá setrvání politického hnutí ANO u moci. V polovině desetiletí ovšem začnou nabírat na popularitě další nově vzniklé politické uskupení a tak ANO už nebude mít tolik volebních preferencí jako v letech minulých.

V politické sféře sehraje významnou roli i změna na postu prezidenta. Jeho nástupce zaujme zcela opačný postoj a bude spíše tíhnout k prozápadním státům. Tato skutečnost ovlivní další oblasti jako například ekonomickou či sociální.

Významnou roli sehrají vztahy Visegrádské čtyřky, kdy se všechny státy v této skupině budou shodovat na politických otázkách. A to především na stále trvající masové migraci z Blízkého východu a Afriky, tak politických postojích v Bruselu v rámci Evropské unie.

6.4 Sociální bezpečnost

Česká republika v oblasti sociální bezpečnosti v letech 2020 – 2030 provede mnoho legislativních úprav a reforem. Změnou vzdělávacího systému počínaje, kdy dojde ke změnám osnov základních a středních škol, které byly značně zastaralé a neodpovídaly vývoji společnosti jako takové. Další změnou budou například změny v důchodové reformě či v sociálním zajištění. Podle dostupných analýz bude důchod klesat v dlouhodobém horizontu pod 40% průměrné mzdy, jelikož udržitelnost stávajícího modelu s sebou nese zvýšení HDP z 8 % na 10 % v horizontu 20-30 let a to je z pohledu české ekonomiky nepřijatelné.

Z důvodu silné migrační vlny a příchodu velkého počtu migrantů se stát ovšem bude potýkat především s problémem financování této oblasti. A to hlavně z důvodu, že většina rozpočtu bude uvolněna k integraci migrantů do společnosti. Tato snaha se v letech 2025 – 2030 ukáže jako marná. Ze strany státu dojde k pomalé reakci a v návaznosti na tento problém dojde k útlumu sociální bezpečnosti a to hlavně z ekonomických důvodů. Za těchto okolností bude velký počet protestů a demonstrací, kdy hlavním bodem bude, že se stát stará hlavně o cizince, ale ne o vlastní občany. Což opět povede k polarizaci společnosti.

6.5 Kybernetická bezpečnost

Jednou nejvýznamnější oblastí v letech 2020 – 2030 je samozřejmě vývoj v kybernetickém prostoru. Tato oblast se již z let minulých jeví jako jedna z nejdůležitějších. Strategický význam kyberprostoru je přímo souvislý s rozvojem informačních technologií. Tyto technologie jsou prakticky ve všech oblastech života. V letech 2025 – 2030 se předpokládá celosvětové pokrytí 5G informační sítí. Dále se vývoj zaměřuje především na rozvoj tzv. IoT (Internet of Things – Internet věcí). Tento fakt souvisí i s výstavbou monitorovacích systémů v reálném čase. Čím dál tím častěji se začíná využívat kvantová technologie což má za následek nárůst dosavadních možností ve výkonu. Nastávají i ovšem problémy zneužití těchto technologií v podobě prolamování hesel, kódů a podobně.

Právě proto se v letech 2020 – 2025 předpokládá, že ze strany bezpečnostních sborů České republiky nastanou zvýšené nároky na financování, které poskytnou podmínky pro adekvátní vývoj, výcvik a přípravy v této oblasti, která se v letech 2030 stane středobodem všeho. Ne nadarmo se říká, že třetí světová válka se odehraje právě v kyberprostoru.

Předpokládají se především útoky typu odposlechů neboli sniffingu, kdy se bude cílit na získání citlivých dat, které budou považovány za hodnotnější než peníze. Stále více se budou objevovat výskyty útoku APT (Advanced Persistent Threat), kdy dochází k dlouhotrvajícímu zneužívání slabých míst v systému, aniž by o nich oběť věděla. Časté a známé útoky z historie na nemocnice a podobné úřady se budou objevovat také, ale to především kvůli nedostatečnému zabezpečení v těchto zařízeních bez žádného hlubšího strategického cíle.

6.6 Implikace pro Českou republiku

Vojenská bezpečnost České republiky se bude primárně odvíjet od politické situace okolních, ale i globálních aktérů. Především od politických vztahů Spojených států amerických, Číny a Ruska.

Z dalšího hlediska bude vojenská bezpečnost ovlivněna spojeneckými dohodami v rámci NATO, OSN či Evropské unie. Požadavky vyplývající z těchto smluv a dohod budou mít negativní finanční dopad pro Českou republiku.

V souvislosti s tím budou důležité obchodní styky, které budou moci umožnit financování například právě výstavbě armádních složek. Tyto obchodní styky se ovšem budou odvíjet od globální situace obchodu a také politické situace jak uvnitř státu, tak i mimo něj. Změna vládnoucích stran, ale i prezidenta České republiky bude mít dopad jak na ekonomickou stránku, tak i politickou vzhledem ke směřování státu.

Důležitou oblastí v následující dekádě bude otázka sociální bezpečnosti a to vzhledem k nekontrolovanému růstu populace. Planeta se podle mnohých expertů přelidňuje exponenciální křivkou a to s sebou nese různé problémy. České republiky se nejvíce dotkne masová migrace, kdy sociální a legislativní systém není zcela připraven na integraci těchto imigrantů.

V následujících letech se ještě více zdůrazňuje důležitost vývoje v oblasti informačních technologií. Česká republika bude nucená, v několika následujících letech, několikanásobně zvýšit financování této oblasti. Ať už s cílem kapacitně a kompetentně navýšit tento resort

či sehrávat významnou roli v oblasti kybernetiky a kyberprostoru. Hlavní nebezpečí tkví v tom, že nepřítel nemusí být v bezprostřední blízkosti. To dělá z toho prostoru jeden z nejvýznamnějších v následujících letech.

Z těchto důvodů se dá předpokládat, že budou určitě posilovány organizační prvky řešící oblast kyberprostoru. Tato oblast v průběhu několika let zažije velmi výrazný nárůst. Budou také navyšovány počty Policie ČR. Jen u armády nebude probíhat nábor nováčků v takovém množství, které by se očekávalo.

Následující kapitoly prezentují zpracované scénáře možného vývoje bezpečnostního prostředí v období 2020-2030.

6.7 Scénář 1 - Evropská unie

Scénář pod názvem Evropská unie představuje možný pohled na bezpečnostní prostředí s hlavním motivem rozpadu EU.

Hlavní aktéři

- Evropská unie
- Turecko
- státy Balkánu

Stanovení hybných sil

- ekonomický vývoj
- demografický vývoj

Stěžejní události

- rozpad EU
- migrační vlna

Po vystoupení Velké Británie z Evropské unie, se klíčové trio zmenšilo pouze na Německo a Francii. Z té se ovšem za posledních několik let stal slabý konkurent proti Německu. Mezi hlavní příčiny patří slabší prezident, mírný ekonomický růst a větší dluhová zatíženost

systemu. Protesty a demonstrace tzv. Hnutí žlutých vest jen poukazuje na „slabosti“ státu, kdy vlna demonstrací proti činnostem tamní vlády prakticky paralyzuje celou Francii. Což jen dokazuje suverenitu Německa. Jistou otázkou ovšem zůstává, zda má Německo dostatečné kapacity být evropským lídrem.

Tento stav je možno nazvat částečnou destabilizací, kdy fungování Evropské unie v největší míře ovlivňuje fungování jednoho státu. Proto v letech 2020-2025 dojde k rozšíření Evropské unie o další státy. Turecko, Moldavsko, západní státy Balkánu se také připojí k Evropské unii za účelem lepších politických a strategických cílů. Ve výsledku ovšem dojde k prohloubení rozdílů odlišností všech zemí a kultur. Finanční snahy o integraci vyvrcholí ekonomickou krizí zasahující skoro celou Evropu.

Migrační vlna z afrických států bude jen dalším bodem k vyostření vztahů všech zemí Evropské unie, jelikož tento problém se nepodařilo za několik let vyřešit a masový nárůst populace na africkém kontinentě stále pokračuje. V důsledku migračních vln jsou hraniční státy EU pod silným náporem. Evropa není ekonomicky a ani kulturně připravena na přijetí tak velkého počtu migrantů. Selháním integrace pomalu začíná rozpad Evropské unie, kdy rozdílnost názorů jednotlivých zemí stále více prohlubuje chaos a krizi, která nastala.

S přibývajícím počtem ilegálních migrantů se také znovu více objevují znaky terorismu, ke kterému dochází nejen kvůli odlišnosti kultur, ale i neakceptovatelnosti zákonů daných zemí, které poskytli azyl příchozím migrantům.

Pro Českou republiku má výše uvedený stav převážně negativní dopady. Bezpečnostní prostředí se od roku 2020 postupně zhoršuje. Postavení České republiky ještě před rozpadem Evropské unie bylo jen slabým stínem silného a suverénního státu. Politika uvnitř státu není stabilní a s každým novým volebním obdobím se země udává jiným směrem. To pro vývoj a připravenost země je samozřejmě velmi špatné, protože s každou novou vládnoucí politickou stranou začíná od nuly.

Po rozpadu Evropské unie v letech 2028-2030 je Česká republika blízko ekonomické katastrofě. Naštěstí se dřívější rozhodnutí, zachovat českou korunu, stalo velmi klíčové a naštěstí pozitivní. I přes tento fakt v zemi prudce naroste nezaměstnanost a vzroste chudoba. Lidská nespokojenost má přesah do protestů, demonstrací a zvýšení extremismu a radikalismu. Teroristické útoky se naštěstí České republice z velké části vyhýbají. Kolem roku 2030 dochází ke stabilizujícímu se období, kdy konečně obyvatelé státu pocítí

zlepšující se stav. Nově vznikající aliance států (podobné Evropské unii) zapříčiní ekonomický růst a pozitivnější výhled do dalších let.

6.8 Scénář 2 - USA – Rusko – Čína

Scénář s názvem USA – Rusko – Čína poukazuje na možný vývoj bezpečnostního prostředí v rámci sporů těchto tří velmocí.

Hlavní aktéři

- USA
- Rusko
- Čína

Stanovení hybných sil

- obchodní vývoj
- politický vývoj

Stěžejní události

- spory Číny s USA
- masové nepokoje

Bezpečnostní prostředí Evropské unie, ale i České republiky bude ovlivněno vztahem tří globálních mocností. Spojené státy americké v letech 2020 – 2025 budou pod neustálým ekonomickým, technologickým a politickým tlakem ze strany Číny a v některých případech Ruska.

Čína v roce 2021 - 2022 převezme místo Spojených států, v HDP ho překoná a zaujme první místo globální mocnosti. Rusko se bude snažit o zlepšení obchodních ale i politických styků s Čínou, čímž dojde ještě k větší polarizaci západních zemí.

Z pohledu České republiky se jeví očividně pouze dvě varianty, které budou především záležet na vládnoucích politických stranách a zvoleném prezidentovi.

V jednom případě budeme směřovat k východní straně se snahou zlepšit obchodní a politický styk s oběma velmocemi. Což povede k omezení nebo přerušení styků se západními zeměmi a to povede k jisté nestabilitě uvnitř českého státu.

V druhém případě bude jistá podpora západních zemí spolu se Spojenými státy americkými, kdy naproti tomu hrozí, že při ještě zesílení sporu USA a Číny, Ruska bude Česká republika poškozena v rámci tohoto sporu. Dodávky ropy budou značně omezené, produkty z východu v malé míře. Společnost je polarizovaná na dva tábory a hrozí masové nepokoje.

6.9 Scénář 3 - Velký bratr

Poslední scénář nesoucí název Velký bratr, pak představuje možný dopad, enormního vývoje moderních technologií, na bezpečnostní prostředí.

Hlavní aktéři

- Čína
- USA
- Rusko

Stanovení hybných sil

- technologický vývoj
- vývoj

Stěžejní události

- robotizace
- globální dohled

Velký bratr, vůdce státu Oceánie z románu George Orwella 1984, který se dodnes používá pro označení, kdy vláda sleduje každý krok jednotlivce za pomoci různých prostředků. V letech 2020 – 2030 těmito prostředky budou různé technologické prostředky. Lidstvo si postupem svého vývoje už nedokáže představit život bez moderních technologií a většina států a orgánů toho dokonale využívá.

Už před rokem 2020 se tyto první sledovací technologie objevily v Číně. Ta nastolila zvláštní systém tzv. sociálního kreditu, kdy čínská vláda kontroluje a boduje její občany podle předpisového chování atd.

Tento převzatý a lehce modifikovaný sledovací systém převzala většina států včetně České republiky, kde se tento požadavek objevil již v roce 2019. V předražené zakázce na elektronické dálniční známky se pod nevolí občanů a mediálním tlaku zjistilo, že se v rámci tohoto systému skrývalo ještě něco navíc.

Kromě Velkého bratra se v letech 2025-2030 čeká exponenciální nárůst technologického vývoje. Začínají se ještě ve větší míře zkoumat nano – technologie a pro obrané a válečné účely vyvíjet biotechnologické zbraně. Tento vývoj je samozřejmě spjatý s celkovou automatizací a robotizací. V praxi se začínají všude používat roboti, což má za následek zvýšení nezaměstnanosti o několik desítek procent.

Využití robotů se také začíná objevovat u supervelmocí jako je USA, Rusko nebo Čína. Všichni giganti začínají roboty používat ve svých armádních řadách a především Čína a Spojené státy americké začínají budovat pouze vojenské robotické jednotky.

Vzniká symbióza mezi vztahem lidí k technologiím. Například ekonomika České republiky stojí právě na tomto pilíři. Už zde nepřevládá automobilový průmysl, nýbrž se stát zaměřil na výrobu baterií, kdy se pomalu vytěžuje jeden z nejdražších nerostů, který se nachází na území České republiky – lithium. Dalším pilířem je tzv. montovna součástek právě pro roboty.

Oproti okolním státům, Česká republika vykazuje jako jedna z mála zemí, růst HDP. Je to převážně zapříčiněno strategickým postavením země v srdci Evropy. Důležitým bodem se stal dřívější faktor, kdy jsme působili jako montovna a levná pracovní síla pro mezinárodní společnosti a bohatší státy. Tento fakt ovlivnil, že patříme mezi jednu ze zemí, která má nejnižší procento nezaměstnanosti. To ovšem ovlivňuje bezpečnostní prostředí, kdy se stát stal terčem útoků pocházejících z mnoha skupin a dokonce i států. Začíná se zde ve velké míře objevovat působení cizí moci. A to především v politice a ekonomice. Vládní činitelé a orgány jsou hendikepováni špatnými právními předpisy, podle kterých nelze adekvátně reagovat na aktuální stav. Úplatky a korupce jsou každodenní rutinou a chod státu je tak lehce ovlivnitelný bez větších problémů.

Další problém nastává, kdy začátkem roku 2030 jsou už roboti implementováni i do běžného života. Avšak opět chybí legislativní opatření ze strany státu, kdy poruchy robotů, které mají za následek tragédii, není možné postihnout. Dochází teda k častým zneužitím těchto moderních technologií s vyústěním v krizi, kdy zbytek reálných lidských vojenských sil bude zapotřebí k potlačení robotické zmanipulovatelnosti lidskými aktéry.

Po těchto událostech bude globální tendence opět snižovat počty robotů a u České republiky to bude mít za následek hluboký propad v ekonomice. Oproti tomu se zvýší stupeň bezpečnosti.

6.10 Shrnutí

V této kapitole byly nastíněny tři možné scénáře, které by mohli v budoucích letech ovlivnit bezpečnostní prostředí České republiky.

V prvním scénáři bylo poukázáno na možné křehké pouto evropských států, které se v důsledku dlouho trvajících problémů úplně rozpadne. Migrační vlny se objevují již dnes, avšak neadekvátní řešení tohoto problému může jen způsobit prohloubení a budoucí problémy celé Evropy jako takové. Problémem je také neřízený a nekontrolovaný růst populace. A to hlavně na jednom z kontinentů.

Druhý scénář má poukázat na důležitost vztahů tří velmocí. Ty mohou ovlivnit fungování celého světa jako takového, nejen České republiky.

Ve třetím scénáři je pak poukázáno na technologický vývoj v budoucích letech a jeho možných využitích. Důležité bude, aby se stejně rychle jako se vyvíjí technologie, měnily i legislativní úpravy státu. A také, aby se k technologickému vývoji přistupovalo zodpovědně, protože jak kdysi někdo řekl: „cesta do pekla je dlážděna dobrými úmysly.“

ZÁVĚR

Teoretická část této diplomové práce je věnována bezpečnostní futurologii z hlediska vývoje bezpečnostního prostředí. Čtenář je seznámen s různými termíny, jako jsou vnitřní a vnější bezpečnost, bezpečnostní prostředí a právě bezpečnostní futurologie. Další část je také věnována prognostice. Rozebrány jsou typy prognóz a také metodologie prognózování.

Praktická část je pak věnována přímo bezpečnostnímu prostředí nejen České republiky. Jsou rozebrány hrozby pro vnější a vnitřní bezpečnostní prostředí státu. Ty jsou analyzovány na základě strategických dokumentů České republiky, jako je například obranná strategie České republiky apod. Mezi speciální kategorii je zařazen kybernetický prostor, který již dnes, ale hlavně v budoucnu bude patřit mezi nejvýznamnější prostor, odkud bude České republice nejvíce hrozit nebezpečí.

Další částí je analýza publikací a prognóz bezpečnostního prostředí. Analyzováno je 8 dokumentů a to jak od českých tak i zahraničních autorů. Tyto publikace či dokumenty jsou pak těžištěm pro další kapitoly, kde byly komparovány hrozby vyplývající z daných prognóz a také z nich prognózované pozitivní trendy.

Poslední kapitola je pak tvořena možnými vývoji v několika oblastech a z nich jsou vytvořené implikace pro Českou republiku. V návaznosti na to jsou vytvořené možné scénáře, které ovlivní bezpečnostní prostředí České republiky. Nastíněno je křehké společenství Evropské unie, které v budoucnu nemusí být trvalé. Nebo také důležitost politických jednání mezi velmocemi jako je USA, Rusko a Čína. A posledním tématem je poukázáno na rychlý technologický vývoj a upozornění, že se k němu musí adekvátně přistupovat.

Cílem práce je seznámit čtenáře s bezpečnostním prostředím a to jak v globálním měřítku, tak i z pohledu České republiky. Rozebrány jsou hrozby, kterým stát může nejpravděpodobněji čelit a co všechno může ovlivnit bezpečnostní prostředí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] VALOUCH, Jan a Martin HROMADA. *Bezpečnostní futurologie*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2016. ISBN 978-80-7454-621-1.
- [2] LAUCKÝ, Vladimír. *Bezpečnostní futurologie*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. ISBN 978-80-7318-560-2.
- [3] ČAPLYGINA, Viktorija. Environmentální aspekty bezpečnostní futurologie [online]. Zlín, 2017 [cit. 2020-03-12]. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/40892/%C4%8Daplygina_2017_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- [4] ZEMAN, Petr, ed. *Česká bezpečnostní terminologie: výklad základních pojmů*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2002. ISBN 80-210-3037-2.
- [5] ŽÁČEK, Jiří. Najvacsich-uspechov-sme-dosiahli-pri-prognozach. In: *Citáty slavných osobností* [online]. [cit. 2019-12-18]. Dostupné z: <https://citaty-slavnych.sk/citaty/306296-jiiri-zacek-najvacsich-uspechov-sme-dosiahli-pri-prognozach-mi/>
- [6] *Bezpečnostní strategie České republiky* [online]. Praha: Agentura vojenských informací a služeb, 1999, 1999, 1-10 [cit. 2020-03-20]. Dostupné z: <http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/CSD/002.pdf>
- [7] ČR. *Audit národní bezpečnosti*. In: . Praha: Ministerstvo vnitra ČR, odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality, 2016, ročník 2016, číslo 1. Dostupné také z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>
- [8] *Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2017. ISBN 978-80-7278-702-9.
- [9] ROUŠAR, Jaroslav, ed. *Vojenská strategie České republiky: Czech Republic military strategy - 2004*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2004. ISBN isbn80-7278-235-5.
- [10] Migrace. Demografie [online]. Česká Republika: Demografické informační centrum, 2014 [cit. 2020-05-13]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace=&PHPSESSID=971c3c842434d90e8cda0ec82df27469

- [11] PAULUS, František, Antonín KRÖMER, Jan PETR a Jaroslav ČERNÝ. ANALÝZA HROZEB PRO ČESKOU REPUBLIKU [online]. Praha: HZS, 2015, 2015(1.), 1-9 [cit. 2020-05-19]. Dostupné z: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwiKhPj2xr_pAhXM-KQKHQSACxEQFjAAegQIARAB&url=https%3A%2F%2Fwww.hzscr.cz%2Fsoubor%2Fanalyza-hrozeb-zprava-pdf.aspx&usg=AOvVaw2jrYjxSHEi--Uj1t8lt-Xn
- [12] KOLOUCH Jan. Kyberprostor: Cyberspace. *Teorie informační bezpečnosti* [online]. Praha: Policejní akademie České republiky, 2013 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <http://www.teorieib.cz/pbi/files/281-Kyberprostor-Kolouch.pdf>
- [13] Kyberkriminalita. Policie České republiky [online]. Praha: Policie České republiky, 2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>
- [14] Nápad trestné činnosti kybernetické kriminality. In: Policie České republiky [online]. Praha: Policie ČR, 2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kyberkriminalita.aspx>
- [15] PERNICA, Luboš. Kybernetická kriminalita [online]. Zlín, 2018 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/42928/pernica_2018_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Bakalářská práce. Univerzita Tomáše Bati. Vedoucí práce Prof. Ing. Jiří Dvořák, DrSc.
- [16] Vnímání kyberkriminality mezi dětmi [online]. kraj Vysočina, 2018 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: https://www.kpbi.cz//prilohy/157_vyzkum_final.pdf. Výzkumná zpráva. Kraje pro bezpečný internet.
- [17] SMEJKAL Vladimír. Kybernetická kriminalita - fenomén dneška. Právní prostor [online]. Ostrava: ATLAS GROUP, ©2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/trestni-pravo/kyberneticka-kriminalita-fenomen-dneska>
- [18] Kyberbezpečnost: Druhy kyberkriminality. DigiVzdělávání [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, ©2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://kurzy.portaldigi.cz/mod/page/view.php?id=320>

- [19] Kybernetická kriminalita IV: Hacktivismus a kyberterorismus. BusinessIT [online]. BusinessIT.cz: Bispiral, s.r.o, ©2011-2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <http://www.businessit.cz/cz/kyberneticka-kriminalita-iii-hacktivismus-a-kyberterorismus.php>
- [20] Co je kyberterorismus. Správa sítě [online]. Praha: Aira GROUP, ©2016 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.sprava-site.eu/kyberterorismus/>
- [21] JANOUŠEK Michal. KYBERTERORISMUS: TERORISMUS INFORMAČNÍ SPOLEČNOSTI. Ministerstvo obrany ČR [online]. Praha: Ministerstvo obrany ČR, ©2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/obrana_a_strategie/2-2006cz/janousek.pdf
- [22] Kyberterorismus a hacktivismus [online]. LinkedIn Corporation: LinkedIn Corporation, 2013 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.slideshare.net/terkakliste/infopol-koule>
- [23] Princip DNS Amplification útoku. CSIRT.CZ [online]. Praha: CZ.NIC, ©2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://www.csirt.cz/page/2792/princip-dns-amplification-utoku/>
- [24] Co to je DDoS útok a jak se dělá?. Diit.cz [online]. Praha: CDR server s.r.o, ©1998-2019 [cit. 2019-10-21]. Dostupné z: <https://diit.cz/clanek/co-to-je-ddos-utok-a-jak-se-dela>
- [25] LATOŇ Pavel. Kyberterorismus - mediální hrozba [online]. Praha, 2013 [cit. 2019-10-22]. Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&ved=2ahUKEwigxIOxuq3lAhXJIYsKHRF3CsMQFjABegQIBRAC&url=https%3A%2F%2Fis.cuni.cz%2Fwebapps%2Fzpzp%2Fdownload%2F120133960&usg=AOvVaw0qCm-NLQ60pqp0kZSs2iFt>. Diplomová práce. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. Vedoucí práce PhDr. Zdeněk Zbořil.
- [26] Kolektiv autorů pod vedením Ministerstva zahraničních věcí ČR. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015* [online]. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2015 [cit. 2020-06-09]. ISBN 978-80-7441-005-5. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/bezpecnostni-strategie-2015.pdf>

- [27] FRANK, Libor. BEZPEČNOSTNÍ PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Ministerstvo obrany České republiky [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2003 [cit. 2020-06-09]. Dostupné z: http://www.mocr.army.cz/mo/obrana_a_strategie/1-2003cz/frank.pdf
- [28] Dlouhodobý výhled pro obranu 2035. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHU Praha, 2019. ISBN 978-80-7278-772-2.
- [29] Národní strategie kybernetické bezpečnosti České republiky na období let 2015 až 2020. *Národní centrum kybernetické bezpečnosti* [online]. Praha: Národní centrum kybernetické bezpečnosti, 2015, 2015 [cit. 2020-06-17]. Dostupné z: <https://www.govcert.cz/download/gov-cert/container-nodeid-998/nskb-150216-final.pdf>
- [30] STOJAR, Richard, Vendula DIVIŠOVÁ, Dominika KOSÁROVÁ, et al. Bezpečnostní prostředí SEKTOROVÁ ANALÝZA A IMPLIKACE PRO OZBROJENÉ SÍLY ČR 2019 BRNO. Centrum bezpečnostních a vojensko-strategických studií – válečná škola [online]. Brno, 2020, 1-26 [cit. 2020-06-19]. Dostupné z: https://www.unob.cz/cbvss/Documents/publikace/Bezpe%20nostn%c3%ad_prost%c5%99ed%c3%ad_2019_v%2005.06.2020.pdf
- [31] ČT24. Sucho může v budoucnu stát za propadem tuzemské ekonomiky o 1,6 procenta, varují čeští vědci, 2019. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/veda/2901296-sucho-muze-v-budoucnu-stat-za-propadem-tuzemske-ekonomiky-o-16-procenta-varuji-cesti>
- [32] Rašek, Antonín, Bezpečnost v roce 2020 s výhledem do roku 2050 (Souhrn názorů skupiny členů bezpečnostní komunity) 1. část, Vojenské rozhledy, 2006, roč. 15 (47), č. 1, s. 121-138, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.
- [33] SKOK, Lukáš. *Globální bezpečnostní prognózy* [online]. Zlín, 2017 [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: https://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/41302/skok_2017_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Jan Valouch.
- [34] Council of the EU. *European Security Strategy - A secure Europe in a better world* [online]. 1. Belgie: European Communities, 2009 [cit. 2020-06-22]. ISBN 978-92-824-2416-2. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/30823/qc7809568enc.pdf>

- [35] European Commission. *WHITE PAPER ON THE FUTURE OF EUROPE* [online]. 1. Brusel: European Commission, 2017 [cit. 2020-06-22]. ISBN 978-92-79-66241-6. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/white_paper_on_the_future_of_europe_en.pdf
- [36] SVRČINA, Marcel. *Vojenské aspekty bezpečnostní futurologie* [online]. Zlín, 2018 [cit. 2020-06-22]. Dostupné z: http://digilib.k.utb.cz/bitstream/handle/10563/43233/svr%c4%8dina_2018_dp.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Jan Valouch.
- [37] EICHLER, Jan. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - AVIS, 2006. ISBN 80-7278-326-2.
- [38] OSN: V roce 2050 bude žít na planetě 9,7 miliardy lidí. *United Nations Information Centre Prague Informační centrum OSN v Praze* [online]. Praha, 2015 [cit. 2020-07-02]. Dostupné z: <https://www.osn.cz/osn-v-roce-2050-bude-podle-odhadu-na-planete-97-miliardy-lidi-nejvetsi-narust-se-ocekava-v-rozvojovych-oblastech-zejmena-v-africe/>
- [39] Balabán, Miloš, *Bezpečnostní budoucnost v zahraničněpolitickém kontextu*, *Vojenské rozhledy*, 2006, roč. 15 (47), č. 1, s. 3-24, ISSN 1210-3292 (tištěná verze), ISSN 2336-2995 (on line), dostupné z www.vojenskerozhledy.cz.
- [40] POTŮČEK, Martin. *Poznávání budoucnosti jako výzva*. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1897-5.
- [41] RAŠEK, Antonín, *Budoucnost bezpečnostního systému ČR*, *Vojenské rozhledy*, 2013, roč. 22 (54), č. 1, s. 113–130, ISSN 1210-3292

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – Oblasti environmentální bezpečnosti [3], upravil Partl, 2020.....	19
Obrázek 2 - Vývoj kybernetické kriminality [14]	48
Obrázek 3 – Sektorová analýza bezpečnostního prostředí 2019 [30].....	67
Obrázek 4 – Světová populace v průběhu let [38].....	76
Obrázek 5 – Komparace hrozeb [vlastní]	81
Obrázek 6 – Komparace hrozeb pro Českou republiku [vlastní].....	82

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Význam a přínos bezpečnostní futurologie [1], upravil Partl, 2020	13
Tabulka 2 – Přehled analyzovaných publikací	54
Tabulka 3 – Vývoj globální teploty a koncentrace oxidu uhličitého za posledních pět let [30], upravil Partl, 2020.....	63
Tabulka 4 – Výčet hrozeb a případná opatření	78
Tabulka 5 – Přehled hrozeb v analyzovaných publikacích a prognózách	80
Tabulka 6 – Souhrnný pohled na komparaci hrozeb a prognóz	83
Tabulka 7 – Pozitivní trendy.....	84